

A

آزمون آزمایشی ۱۰ بهمن

دفترچه پاسخ تشریحی

ویژه پایه یازدهم

گروه آزمایشی علوم انسانی

مرحله
۶

۱۴۰۴-۱۴۰۵

گزینه دو
مؤسسه آموزشی فرهنگی

تذکرات مهم ↓

↙ آزمون پیشرفت تحصیلی مرحله ۷ گزینه دو، در روز جمعه ۱۷ بهمن ۱۴۰۴ برگزار می‌گردد.

↙ دانش آموز گرامی، جهت استفاده از خدمات اختصاصی خود مانند کارنامه‌های هوشمند بعد از آزمون ارزشیابی، بانک سؤال گزینه دو، رفع اشکال هوشمند و...، با استفاده از شماره داوطلبی (به عنوان نام کاربری) و کد ملی خود (به عنوان رمز عبور) وارد وبسایت گزینه دو به آدرس www.gozine2.ir شوید.

↙↙ در صورتی که اینترنتی ثبت نام کرده‌اید، رمز عبور شما همان رمزی است که خودتان انتخاب نموده‌اید.

↙ کارنامه‌های آزمون ارزشیابی پیشرفت تحصیلی مرحله ۶ به صورت کامل، با فاصله زمانی کوتاهی پس از آزمون مطابق اطلاعیه اعلام شده، بر روی پایگاه اینترنتی گزینه دو به آدرس www.gozine2.ir قرار می‌گیرد. در صورت بروز اشکال در دریافت کارنامه، موضوع را از طریق نمایندگی شهر خود پیگیری نمایید.

دانش آموز گرامی، شما می‌توانید با اسکن تصویر بالا به وسیله گوشی هوشمند و یا تبلت خود، به صفحه اینستاگرام مؤسسه گزینه دو وارد شوید.

[gozine2.ir](https://www.instagram.com/gozine2.ir)

مدیر واحد آموزش تخصصی: محمدرضا محمدهاشمی

معاون تولید محتوا: علی الفتی

کارشناسان

طراحان

سید مهدی عابدی • سید علی موسوی راد

سید امیرمحمد سیدشاکری • علی فرمد

مسئول درس: علی افضل زاده
دستیاران: عباس سعیدی - وحید جعفری

حسابان و ریاضی ۱

گروه ریاضی
سید شاکری

علی صادقی • مانی خدابنده

فرهاد فرزانی • سعید اکبرزاده • هادی کاظم نژاد

مسئول درس: سعید اکبرزاده
دستیار: هادی کاظم نژاد

هندسه

حسین خواجوند • مانی خدابنده

امیدرضا پورحسینی

مسئول درس: سعید اکبرزاده
دستیار: فرهاد فرزانی

آمار و احتمال

پوپک مقدم

محمد خانگلدی

مسئول درس: ایمان اردستانی
دستیاران: وحید جعفری - مهدی پوررضایی

ریاضی تجربی

امیرحسین حریری • ایمان حسین زاده

علیرضا صحرایی • عباس مالکی

مسئول درس: حسین افسری
دستیاران: مهدی پوررضایی - عباس مالکی

ریاضی و آمار

کارشناسان

طراحان

علی جوهری • میلاد حاتمی • نرگس حسینی

منصوره رئیس دانا • سعید خورشیدی نسب • جواد ابادرلو • رضا بهنامی

مسئول درس: بتول خواجه پور

زیست شناسی

گروه علوم
محمد حسین کشانی

مریم گلی حسن لو

محسن داودی • یوسف صباغی

مسئول درس: منصور داوودندی
دستیار: ساناز دریکوندی

فیزیک

محمد احمدی

محمدعلی توسلی فر • یاسر راش • محمد احمدی • بابک اسفندی

مسئول درس: سید حامد میرقادری
دستیار: حسین سعادت

شیمی

فرزانه صاعدی • حسن علیمحمدی • روزبه اسحاقیان

فرزانه رجایی • حسن علیمحمدی • عباس روزبهانی

مسئول درس: شکیبا کریمی

زمین شناسی

کارشناسان

طراحان

محمدصادق حسام زاده • محمدرضا حسین • علیرضا حیدری

مینا پژنگ • هادی قورزایی • محمدحسین صفایی • حمزه کریم تباح فر • امیرمهدی اسفندی

مسئول درس: محمدرضا پیرو
دستیار: سپهر سالارکیا

علوم و فنون ادبی

مهتاب شیرازی • هستی ناصح

الهام میرزایی • علیرضا مختاری • آزاده میرزایی • مبینا تاجیک

مسئول درس: الهام رضایی
دستیار: فاطمه صفری

جامعه شناسی

علی شکری • فاطمه یاری

مهدی پارچه باف دولتی • نگین تربیتی

مسئول درس: سیده ضحی سکاکی
دستیار: ثنا کاشیان

روان شناسی

فاطمه نظری • سارا حمزه • مهتاب شیرازی • صبا پهلوان

سید محسن ماهینی • ولی برجی • حمیدرضا قائد امینی • آریا ذوقی • جواهر فرحات • امینه کارآمد

مسئولین درس: پویا رضاداد
محمدحسین حقیقت

زبان عربی

گروه انسانی
علی اکبر آخوندی

محمدصادق حسین • مهتاب شیرازی

مهسا اصغری • سیده ساره زاهدی

مسئول درس: سیده ساره زاهدی

تاریخ

محمدصادق حسین • مهتاب شیرازی

سیده ساره زاهدی • الهه ریاحی نسب • محسن سلیمانی

مسئول درس: الناز گنج کار
دستیار: الهه ریاحی نسب

جغرافیا

ابوالفضل میرمحمدی • سپهر علی پور • امیررضا علیزاده

محمدحسین خدام • فاطمه شریف زاده • محسن انصاری

مسئول درس: سعید رحیمیان
دستیاران: محمدحسین خدام - فرزاد مختاری نژاد

فلسفه و منطق

کوثر رعدی

میترا چینی ساز • ماهره کریمی • علی محسنی • آیدانا رستمی • محمدرضا مبارکی • آرش بدری

مسئول درس: امیر محمدبیگی
دستیار: محمدرضا مبارکی

اقتصاد

ریاضی

۱- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * ریاضی و آمار ۲ (فصل ۱، درس ۲)

نکته ۱ (قیاس استثنایی): یک استدلال قیاس استثنایی معتبر به صورت زیر است:

$$p \Rightarrow q$$

$$\frac{p}{\therefore q}$$

نکته ۲ (مغالطه): استدلال مغالطه به صورت زیر است:

$$p \Rightarrow q$$

$$\frac{q}{\therefore p}$$

طبق نکته، فقط گزینه ۱، یک قیاس استثنایی است و سایر گزینه‌ها مغالطه هستند.

۲- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: کاربرد * ریاضی و آمار ۲ (فصل ۲، درس ۱)

نکته ۱: تابع $f: A \rightarrow B$ که در آن، مجموعه $R = \{c\}$ برد تابع است را «تابع ثابت» می‌نامند. در تابع ثابت، برد تابع تنها شامل یک عضو است.

نکته ۲: نمودار تابع ثابت $f(x) = c$ ، خطی افقی و موازی محور x هاست که محور عرض‌ها در نقطه $(0, c)$ قطع می‌کند.

طبق نکته ۲، نمودار فرض سؤال، تابعی ثابت با ضابطه $f(x) = 4$ را نشان می‌دهد. پس در ضابطه تابع $f(x) = (a+b)x + a - b$ ، باید ضریب x برابر با صفر و عدد ثابت برابر با ۴ باشد، بنابراین:

$$\begin{cases} a + b = 0 \\ a - b = 4 \end{cases} \xrightarrow{\text{جمع دو معادله}} 2a = 4 \Rightarrow a = 2$$

با جایگذاری $a = 2$ در یکی از معادلات، مقدار b و حاصل $\frac{a}{b}$ را به دست می‌آوریم:

$$a + b = 0 \xrightarrow{a=2} 2 + b = 0 \Rightarrow b = -2 \Rightarrow \frac{a}{b} = \frac{2}{-2} = -1$$

۳- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * ریاضی و آمار ۲ (فصل ۱، درس ۱)

نکته: جدول ارزش ترکیب عطفی، فصلی و شرطی دو گزاره به صورت زیر است:

p	q	$p \wedge q$	$p \vee q$	$p \Rightarrow q$
د	د	د	د	د
د	ن	ن	د	ن
ن	د	ن	د	د
ن	ن	ن	ن	د

جدول ارزش هر یک از گزینه‌ها را با توجه به نکته، تشکیل می‌دهیم. چون r دلخواه است، دو حالت برای آن در نظر می‌گیریم:

					گزینه ۱	گزینه ۲	گزینه ۳	گزینه ۴
p	q	r	$r \Rightarrow p$	$(p \Rightarrow q)$	$(p \vee q) \vee r$	$(r \Rightarrow p) \vee q$	$(p \Rightarrow q) \wedge r$	$(p \Rightarrow q) \Rightarrow r$
د	ن	د	د	ن	د	د	ن	د
د	ن	ن	د	ن	د	د	ن	د

مطابق جدول، ارزش گزاره مربوط به گزینه ۲، همواره نادرست است ولی سایر گزینه‌ها، همواره درست هستند.

۴- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * ریاضی و آمار ۲ (فصل ۱، درس ۱)

نکته ۱ (ترکیب دوشروطی دو گزاره): هرگاه بخواهیم از گزاره p ، گزاره q را نتیجه بگیریم و نیز از گزاره q ، گزاره p را نتیجه بگیریم، از نماد « $\Leftrightarrow$ » استفاده کرده و می‌نویسیم « $p \Leftrightarrow q$ » و آن را به صورت‌های « p نتیجه می‌دهد q و q نتیجه می‌دهد p »، «اگر p آنگاه q و اگر q آنگاه p »، «اگر p آنگاه q و برعکس»، « p شرط لازم و کافی است برای q » یا « p اگر و تنها اگر q » می‌خوانیم. در واقع گزاره دوشروطی « $p \Leftrightarrow q$ » همان گزاره « $(p \Rightarrow q) \wedge (q \Rightarrow p)$ » است.

هم‌ارزش بودن دو گزاره p و q را با نماد $p \equiv q$ نشان می‌دهیم؛ در این صورت:

$$(p \Leftrightarrow q) \equiv [(p \Rightarrow q) \wedge (q \Rightarrow p)]$$

بنابراین با توجه به ارزش گزاره‌های شرطی و عطفی، ارزش گزاره دوشرطی طبق جدول زیر به دست می‌آید:

p	q	$p \Rightarrow q$	$q \Rightarrow p$	$(p \Rightarrow q) \wedge (q \Rightarrow p)$
د	د	د	د	د
د	ن	ن	د	ن
ن	د	د	ن	ن
ن	ن	د	د	د

نکته ۲: اگر دو گزاره p و q هم‌ارزش باشند (هر دو درست یا هر دو نادرست)؛ در این صورت ارزش گزاره دوشرطی $p \Leftrightarrow q$ درست است و در غیر این صورت اگر گزاره‌های p و q هم‌ارزش نباشند (یکی درست و یکی نادرست)؛ در این صورت ارزش گزاره دوشرطی $p \Leftrightarrow q$ نادرست است.

طبق نکته ۱، تمام گزینه‌ها نشان‌دهنده یک گزاره دوشرطی هستند. حال با توجه به نکته ۲، برای آنکه گزاره دوشرطی، دارای ارزش نادرست باشد، باید ارزش طرفین گزاره یکسان نباشد:

حال تک‌تک گزینه‌ها را بررسی می‌کنیم:

گزینه ۱: اگر $\sqrt{3}$ عددی گ‌نگ است، آنگاه -3 عددی صحیح است و برعکس.
 p (درست) q (درست)

گزینه ۲: $(-11 > -12) \Leftrightarrow -2^4 = 16$
 p (نادرست) q (نادرست)

گزینه ۳: « $-1 = 5 - 3 \times 2$ » اگر و تنها اگر 109 عدد اول است.
 p (درست) q (درست)

گزینه ۴: « $a^2 \geq 0$ »، شرط لازم و کافی است برای « $\sqrt{3} - 2 > 0$ »
 p (درست) q (نادرست)

فقط در گزینه ۴، ارزش گزاره‌های p و q یکسان نیست. بنابراین ارزش این گزاره نادرست است.

۵- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * ریاضی و آمار ۲ (فصل ۱، درس ۱)

راه حل اول:

نکته: جدول ارزش ترکیب عطفی، فصلی، شرطی و دو شرطی دو گزاره به صورت زیر است:

p	q	$p \wedge q$	$p \vee q$	$p \Rightarrow q$	$p \Leftrightarrow q$
د	د	د	د	د	د
د	ن	ن	د	ن	ن
ن	د	ن	د	د	ن
ن	ن	ن	ن	د	د

با توجه به نکته، جدول ارزش گزاره هریک از گزینه‌ها می‌نویسیم:

		گزینه ۱		گزینه ۲		گزینه ۳		گزینه ۴	
p	q	$p \wedge q$	$(p \wedge q) \Leftrightarrow p$	$\sim q$	$\sim q \Rightarrow (p \wedge q)$	$q \Rightarrow p$	$(q \Rightarrow p) \wedge q$	$\sim p$	$\sim p \Rightarrow (p \Rightarrow q)$
د	ن	ن	ن	د	ن	د	ن	ن	د

بنابراین گزینه ۴ پاسخ است.

راه حل دوم:

نکته: وقتی که ارزش مقدم یک گزاره شرطی، یعنی p نادرست باشد، گزاره « $p \Rightarrow q$ » همواره دارای ارزش درست بوده و درست یا نادرست بودن گزاره q ، تأثیری در ارزش گزاره « $p \Rightarrow q$ » ندارد؛ در این صورت می‌گوییم گزاره شرطی «به انتفای مقدم» دارای ارزش درست است. چون ارزش گزاره p درست است، پس $\sim p$ نادرست می‌باشد. بنابراین طبق نکته، ارزش گزاره مربوط به گزینه ۴، به انتفای مقدم همواره درست است.

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * ریاضی و آمار ۲ (فصل ۱، درس ۲)

۶- پاسخ: گزینه ۳

استدلال درست به صورت زیر است:

$$y = \frac{x+y}{x-z}$$

$$y(x-z) = x+y$$

$$yx - yz = x+y$$

$$yx - x = yz + y$$

$$x(y-1) = yz + y$$

$$x = \frac{yz+y}{y-1}$$

$$x = \frac{y(z+1)}{y-1}$$

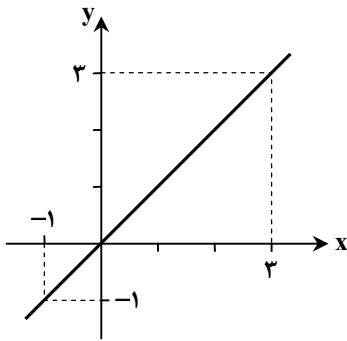
بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: در عبارت $x(y-1) = yz + y$ ، نمی‌توانیم y را از طرفین عبارت حذف کنیم.
گزینه ۲: در اولین مرحله، طرفین وسطین به درستی انجام نشده است.
گزینه ۴: در عبارت $y(x-z) = x+y$ ، نمی‌توانیم y را از طرفین عبارت حذف کنیم.
بنابراین گزینه ۳ پاسخ است.

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * ریاضی و آمار ۲ (فصل ۲، درس ۱)

۷- پاسخ: گزینه ۳

نکته ۱: تابع با ضابطه $f(x) = x$ را «تابع همانی» می‌نامند. با توجه به ضابطه تابع، در تابع همانی دامنه و برد همواره با یکدیگر برابرند. از لحاظ هندسی نمودار این تابع نیمساز ناحیه اول و سوم است:

$$D_f = \mathbb{R}$$

$$R_f = \mathbb{R}$$

$$D_f = R_f$$

نکته ۲ (اتحاد مربع دو جمله‌ای):

$$\begin{cases} (a+b)^2 = a^2 + 2ab + b^2 \\ (a-b)^2 = a^2 - 2ab + b^2 \end{cases}$$

با توجه به نکته ۱، در تابع همانی باید مؤلفه‌های اول و دوم همه زوج مرتب‌ها، با هم برابر باشند، پس داریم:

$$\begin{cases} x^2 - 4x = -4 \Rightarrow x^2 - 4x + 4 = 0 \xrightarrow{\text{طبق نکته ۳}} (x-2)^2 = 0 \Rightarrow x = 2 \\ 3y - 4 = 8 \Rightarrow 3y = 12 \Rightarrow y = 4 \end{cases}$$

بنابراین حاصل $x - y = -2$ می‌باشد و گزینه ۳ پاسخ است.

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * ریاضی و آمار ۲ (فصل ۱، درس ۱)

۸- پاسخ: گزینه ۱

نکته ۱: جدول ارزش ترکیب عطفی، فصلی، شرطی و دوشروطی دو گزاره به صورت روبه‌رو است:

p	q	$p \wedge q$	$p \vee q$	$p \Rightarrow q$	$p \Leftrightarrow q$
د	د	د	د	د	د
د	ن	ن	د	ن	ن
ن	د	ن	د	د	ن
ن	ن	ن	ن	د	د

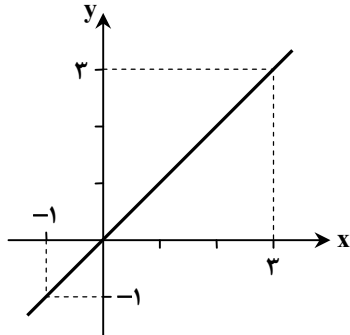
نکته ۲: اگر دو گزاره p و q هم‌ارزش باشند (هر دو درست یا هر دو نادرست)؛ در این صورت ارزش گزاره دوشروطی $p \Leftrightarrow q$ درست است و در غیر این صورت اگر گزاره‌های p و q هم‌ارزش نباشند (یکی درست و یکی نادرست)؛ در این صورت ارزش گزاره دوشروطی $p \Leftrightarrow q$ نادرست است.
نکته ۳: گزاره شرطی $p \Rightarrow q$ ، فقط زمانی دارای ارزش نادرست است که مقدم گزاره؛ یعنی p درست بوده ولی تالی گزاره، یعنی q دارای ارزش نادرست باشد. بنابراین در بقیه موارد ارزش « $p \Rightarrow q$ » درست است.

طبق نکته ۲، چون گزاره $p \Leftrightarrow q$ دارای ارزش نادرست است، پس ارزش گزاره‌های p و q یکسان نیست. یعنی یکی درست و دیگری نادرست است. بنابراین گزاره‌های p و q هم‌ارزش هستند. در نتیجه گزاره‌های $p \vee q$ و $p \wedge q$ نیز هم‌ارزش هستند. یعنی یا هر دو گزاره درست یا هر دو گزاره نادرست هستند. با این توضیحات، ارزش مقدم و تالی گزاره شرطی $(p \wedge q) \Rightarrow (p \vee q)$ ، یکسان است و بنابراین طبق نکته ۳، این گزاره شرطی همواره درست است.

۹- پاسخ: گزینه ۲ **▲** مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * ریاضی و آمار ۲ (فصل ۲، درس ۱)

نکته ۱: نمودار تابع ثابت $f(x) = c$ ، خطی افقی و موازی محور x هاست که محور عرض‌ها در نقطه $(0, c)$ قطع می‌کند.

نکته ۲: تابع با ضابطه $f(x) = x$ را «تابع همانی» می‌نامند. با توجه به ضابطه تابع، در تابع همانی دامنه و برد همواره با یکدیگر برابرند. از لحاظ هندسی نمودار این تابع نیمساز ناحیه اول و سوم است:

$$D_f = \mathbb{R}$$

$$R_f = \mathbb{R}$$

$$D_f = R_f$$

چون g تابع ثابت است، فرض می‌کنیم $g(x) = c$ باشد. حال طبق نکات، داریم:

$$\begin{cases} f(2) = 2 \\ f(3) = 3 \\ g(x) = c \end{cases} \Rightarrow \frac{f(2) \times g(3)}{f(3) - g(3)} = 4 \Rightarrow \frac{2 \times c}{3 - c} = 4 \xrightarrow{\text{طرفین وسطین}} 2c = 4(3 - c) \Rightarrow 2c = 12 - 4c \Rightarrow 6c = 12 \Rightarrow c = 2$$

بنابراین ضابطه تابع ثابت g ، به صورت $g(x) = 2$ است، پس داریم:

$$f(4) - g(-1) = 4 - 2 = 2$$

۱۰- پاسخ: گزینه ۳ **▲** مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * ریاضی و آمار ۲ (فصل ۲، درس ۱)

نکته ۱: هر تابع به صورت $f(x) = mx + h$ ، یک «تابع خطی» نامیده می‌شود که در آن m شیب خط و h عرض از مبدأ آن است.

نکته ۲: اگر تابع خطی f از دو نقطه $A(x_1, y_1)$ و $B(x_2, y_2)$ بگذرد، شیب این خط از روابط زیر به دست می‌آید:

$$m = \frac{y_2 - y_1}{x_2 - x_1} \quad \text{یا} \quad m = \frac{f(x_2) - f(x_1)}{x_2 - x_1}$$

نکته ۳: تابع $f: A \rightarrow B$ را که در آن، مجموعه $R = \{c\}$ برد تابع است، «تابع ثابت» می‌نامند. در تابع ثابت، برد تابع تنها شامل یک عضو است.

طبق نکات ۱ و ۲، شیب و ضابطه تابع f را به دست می‌آوریم. این تابع از نقاط $(1, 1)$ و $(-1, 7)$ می‌گذرد، پس داریم:

$$m = \frac{7-1}{-1-(1)} = \frac{6}{-2} = -3 \Rightarrow f(x) = -3x + h \xrightarrow{\substack{x=1 \\ y=1}} 1 = -3 \times 1 + h \Rightarrow h = 4 \Rightarrow f(x) = -3x + 4$$

بنابراین تابع $y = f(x) + 3x = 4$ ، یک تابع ثابت، با ضابطه $y = 4$ است.

۱۱- پاسخ: گزینه ۴ **▲** مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * ریاضی و آمار ۲ (فصل ۱، درس ۱)

نکته: جدول ارزش ترکیب شرطی دو گزاره به صورت زیر است:

p	q	$p \Rightarrow q$
د	د	د
د	ن	ن
ن	د	د
ن	ن	د

جدول ارزش مربوط به هر ۴ گزینه را تشکیل می‌دهیم:

p	q	$\sim p$	$\sim q$	$p \Rightarrow q$	$\sim p \Rightarrow \sim q$	$p \Rightarrow \sim q$	$\sim p \Rightarrow q$
د	د	ن	ن	د	د	ن	د
د	ن	ن	د	ن	د	د	د
ن	د	د	ن	د	ن	د	د
ن	ن	د	د	د	د	د	ن

با توجه به جدول به جای $\square$ ، می‌توان گزاره $\sim p \Rightarrow q$ را قرار داد. بنابراین گزینه ۴ پاسخ است.

۱۲- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * ریاضی و آمار ۲ (فصل ۲، درس ۱)

نکته ۱: اگر $a \times b = 0$ باشد، نتیجه می گیریم: $a = 0$ یا $b = 0$.

نکته ۲ (اتحاد جمله مشترک):

$$(x+a)(x+b) = x^2 + (a+b)x + ab$$

نکته ۳: تابع $f: A \rightarrow B$ که در آن، مجموعه $R = \{c\}$ برد تابع است را «تابع ثابت» می نامند. در این تابع برد تنها شامل یک عضو است.

با توجه به نکته ۳، در تابع ثابت، مؤلفه دوم همه زوج مرتبها باید با هم برابر باشد، پس داریم:

$$2 - a = a^2 \Rightarrow a^2 + a - 2 = 0 \Rightarrow (a+2)(a-1) = 0 \Rightarrow \begin{cases} a_1 = 1 \\ a_2 = -2 \end{cases}$$

با توجه به مقادیر به دست آمده برای a ، دو مقدار برای b به دست می آوریم:

$$\begin{cases} b+2 = a^2 \xrightarrow{a=1} b+2=1 \Rightarrow b_1 = -1 \Rightarrow a_1 - b_1 = 1 - (-1) = 2 \\ b+2 = a^2 \xrightarrow{a=-2} b+2=4 \Rightarrow b_2 = 2 \Rightarrow a_2 - b_2 = -2 - 2 = -4 \end{cases}$$

بنابراین بیشترین مقدار $a-b$ ، به ازای $a=1$ و $b=-1$ ، به دست می آید و گزینه ۱ پاسخ است.

۱۳- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * ریاضی و آمار ۲ (فصل ۱، درس ۱)

نکته ۱: اگر دو گزاره p و q هم ارزش باشند (هر دو درست یا هر دو نادرست)؛ در این صورت ارزش گزاره دوشروطی $p \Leftrightarrow q$ درست است و در غیر این صورت اگر گزاره های p و q هم ارزش نباشند (یکی درست و یکی نادرست)؛ در این صورت ارزش گزاره دوشروطی $p \Leftrightarrow q$ نادرست است.

نکته ۲: اگر p و q دو گزاره دلخواه باشند، جدول ارزش گزاره های نقیض، عطفی، فصلی، شرطی و دوشروطی، به صورت زیر است:

p	q	~p	p ∧ q	p ∨ q	p ⇒ q	p ⇔ q
د	د	ن	د	د	د	د
د	ن	ن	ن	د	ن	ن
ن	د	د	ن	د	د	ن
ن	ن	د	ن	ن	د	د

نکته ۳: وقتی که ارزش مقدم یک گزاره شرطی، یعنی p نادرست باشد، گزاره « $p \Rightarrow q$ » همواره دارای ارزش درست بوده و درست یا نادرست بودن گزاره q ، تأثیری در ارزش گزاره « $p \Rightarrow q$ » ندارد؛ در این صورت می گوئیم گزاره شرطی «به انتقای مقدم» دارای ارزش درست است.

طبق نکته ۱ و فرض سؤال، باید طرفین گزاره دوشروطی، هم ارزش باشد، بنابراین دو حالت زیر را در نظر می گیریم:

حالت ۱: فرض می کنیم هر دو گزاره $p \wedge q$ و $q \vee r$ درست باشند. چون $p \wedge q$ درست است، پس طبق نکته ۲، هر دو گزاره p و q درست هستند؛ در نتیجه q نادرست است. از طرفی چون $q \vee r$ درست است، پس r باید دارای ارزش درست باشد.

حالت ۲: فرض می کنیم هر دو گزاره $p \wedge q$ و $q \vee r$ نادرست باشند. چون $q \vee r$ نادرست است، پس طبق نکته ۲، هر دو گزاره q و r نادرست هستند؛ پس q دارای ارزش درست است. از طرفی چون $p \wedge q$ نادرست است، پس p باید نادرست باشد.

با توجه به مطالب بالا، در هر دو حالت، q دارای ارزش درست است. ولی p و r گزاره های دلخواه هستند. در گزینه ۲ که مقدم آن $q \sim$ می باشد، گزاره شرطی به انتقای مقدم درست است و در سایر گزینه ها، گزاره های شرطی می توانند نادرست باشند.

۱۴- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * ریاضی و آمار ۲ (فصل ۲، درس ۱)

نکته: توابعی که در بخش های مختلف دامنه، ضابطه های مختلف دارند، «توابع چندضابطه ای» نامیده می شوند؛ مثلاً اگر یک تابع از دو ضابطه پیروی کند، یک تابع دوضابطه ای نامیده می شود.

ابتدا فرض می کنیم $a \geq 2$ باشد؛ بنابراین:

$$a \geq 2: \begin{cases} f(a) = 2a - 1 \\ f(a) = 2 \end{cases} \Rightarrow 2a - 1 = 2 \Rightarrow 2a = 3 \Rightarrow a = \frac{3}{2}$$

$a = \frac{3}{2}$ ، غیرقابل قبول است. زیرا با فرض اولیه که $a \geq 2$ است، ناسازگار می باشد. اکنون فرض می کنیم $a < 2$ باشد:

$$a < 2: \begin{cases} f(a) = 2a + 1 \\ f(a) = 2 \end{cases} \Rightarrow 2a + 1 = 2 \Rightarrow 2a = 1 \Rightarrow a = \frac{1}{2}$$

$a = \frac{1}{2}$ قابل قبول است، زیرا در محدوده $a < 2$ قرار دارد. بنابراین گزینه ۳ پاسخ است.

۱۵- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * ریاضی و آمار ۲ (فصل ۱، درس ۱)

نکته: جدول ارزش گزاره‌های ترکیب شرطی و دوشروطی، به صورت زیر است:

p	q	$p \Rightarrow q$	$p \Leftrightarrow q$
د	د	د	د
د	ن	ن	ن
ن	د	د	ن
ن	ن	د	د

راه حل اول:

با توجه به نکته، جدول ارزش گزاره داده شده را تشکیل می‌دهیم:

p	q	$p \Leftrightarrow q$	$p \Rightarrow q$	$(p \Leftrightarrow q) \Leftrightarrow (p \Rightarrow q)$
د	د	د	د	د
د	ن	ن	ن	د
ن	د	ن	د	ن
ن	ن	د	د	د

مطابق جدول بالا، فقط در حالتی که p دارای ارزش نادرست و q دارای ارزش درست باشد، گزاره داده شده دارای ارزش نادرست است.

راه حل دوم:

برای آنکه گزاره $(p \Leftrightarrow q) \Leftrightarrow (p \Rightarrow q)$ نادرست باشد، باید طرفین آن هم‌ارزش نباشد. برای این منظور، دو حالت را در نظر می‌گیریم:
حالت اول: گزاره $p \Rightarrow q$ نادرست و گزاره $p \Leftrightarrow q$ درست باشد. در صورتی که گزاره $p \Rightarrow q$ نادرست باشد، آنگاه گزاره p درست و گزاره q نادرست است و در نتیجه گزاره $p \Leftrightarrow q$ نیز نادرست خواهد بود. پس این حالت نمی‌تواند رخ دهد.
حالت دوم: گزاره $p \Rightarrow q$ درست و گزاره $p \Leftrightarrow q$ نادرست باشد، که در این صورت گزاره p نادرست و q درست خواهد بود و گزینه ۴ پاسخ است.

زبان و ادبیات فارسی

۱۶- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * علوم و فنون ادبی ۲ (درس‌های ۱ و ۴)

نثر فنی در قرن هفتم کم‌کم ضعیف می‌شود و در قرن هشتم با سیطره تیموریان بر ایران از میان می‌رود.

۱۷- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * علوم و فنون ادبی ۲ (درس ۱)

بیت «الف» سروده «جامی» در قرن نهم است.
بیت «ج» سروده «ابن‌یمین» در قرن هشتم است.
بیت «ه» نیز سروده «ابن‌یمین» در قرن هشتم است.
بیت «ب» نیز سروده «جامی» در قرن نهم است.
بیت «د» سروده «کمال‌الدین اسماعیل» در قرن هفتم است.

۱۸- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * علوم و فنون ادبی ۲ (درس ۱)

در عهد جانشینان تیمور علاوه بر گسترش هنرهای همچون «معماری، مینیاتور و تذهیب»، «تاریخ‌نویسی» ادامه یافت و «ادبیات» رونق تازه‌ای گرفت.

شاهرخ با علاقه‌ای که به هنر و فرهنگ اسلامی پیدا کرده بود، از هنرمندان «خوشنویس، نقاش و شاعر» حمایت نمود.

۱۹- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * علوم و فنون ادبی ۲ (درس ۱)

قدرت شاعری ابن‌یمین در «قطعات» اخلاقی اوست، نه قصاید.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: نام اثر نجم‌دابه، «مرصادالعباد من المبدأ الی المعاد» می‌باشد که نثری شیوا، آراسته و دل‌انگیز دارد. نثر این اثر گاه ساده و گاه دارای سجع و موازنه است.

گزینه ۳: سلمان ساوجی مثنوی «جمشید و خورشید» را به شیوه داستان‌های نظامی سرود.

گزینه ۴: نام اثر او «تذکره دولت‌شاه» بود که شرح حال بیش از صد تن از شاعران ایرانی از آغاز تا زمان مؤلف است.

۲۰- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * علوم و فنون ادبی ۲ (درس ۴)

بازنویسی کتاب «کلیله و دمنه» توسط «واعظ کاشفی» به نثر ساده نگاشته شده و «انوار سهیلی» نام دارد.

۲۱- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * علوم و فنون ادبی ۲ (درس ۴)

مفهوم این بیت، «مدح و ستایش» است که مربوط به سبک خراسانی است.
بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: مفهوم عرفانی وحدت وجود

گزینه ۲: مفهوم غم‌گرایی

گزینه ۳: مفهوم ستایش عشق و ناتوانی عقل

۲۲- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * علوم و فنون ادبی ۲ (درس ۴)

گزینه ۱ مربوط به ویژگی زبانی نثر سبک عراقی است.

۲۳- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * علوم و فنون ادبی ۲ (درس ۳)

گزینه ۲: کشتی (مشبهه به) عمر (مشبه) (تشبیه فشرده اضافی) - موج (مشبهه به) شوق (مشبه) (تشبیه فشرده اضافی) - بحر (مشبهه به) فراق (مشبه) (تشبیه فشرده اضافی)

■ ۳ تشبیه در این بیت وجود دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: سیلاب (مشبهه به) سرشک (مشبه) (یک تشبیه) (فشرده اضافی)

گزینه ۲: صبح (مشبهه به) وصالت (مشبه) (یک تشبیه) (فشرده اضافی)

گزینه ۴: شب تاریک (مشبهه به) هجران (مشبه) (فشرده اضافی) - شمع (مشبهه به) بخت (مشبه) (فشرده اضافی) (دو تشبیه) (در مصراع دوم، «چون» یعنی «چگونه» و «چو» یعنی «هنگامی که» و هیچ کدام ادات تشبیه نیستند.)

۲۴- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * علوم و فنون ادبی ۲ (درس ۳)

گزینه ۲: حافظ به سان سوسن ده زبان بودن

مشبه مشبهه ادات مشبهه به وجه شبه

حافظ محذوف ادات مشبهه به مشبهه

مهر بر دهان بودن

مشبه مشبهه ادات مشبهه به وجه شبه

اما تشبیه در سایر ابیات:

گزینه ۱: سینه گنجینه است (تشبیه فشرده اسنادی)

گزینه ۳: باد غرور (تشبیه فشرده اضافی)

گزینه ۴: لاله و گل به سینه‌های جراحت رسیده می ماند

مشبه مشبهه ادات مشبهه به

۲۵- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * علوم و فنون ادبی ۲ (درس ۶)

«خاک» مجاز از «سرزمین» است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «خون» در معنای حقیقی به کار رفته است که خاک را سرخ کرده است.

گزینه ۲: در وصف آمدن بهار است و «نرگس» معنای حقیقی دارد.

گزینه ۴: «سریچیدن» کنایه است و در کنایه، واژگان آن را مجاز محسوب نمی کنیم.

۲۶- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * علوم و فنون ادبی ۲ (درس‌های ۳ و ۶)

در این گزینه «فردا» مجاز از آینده یا روز آخر عمر است. «بیک اجل» نیز تشبیه (اضافه تشبیهی) است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «خاک» مجاز از مزار / فاقد تشبیه

گزینه ۳: «برگ و نوا» مجاز از دارایی‌ها / فاقد تشبیه

گزینه ۴: فاقد مجاز و تشبیه

۲۷- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * علوم و فنون ادبی ۲ (درس ۳)

گزینه ۴: گل روی: تشبیه درون کلمه‌ای (روی مانند گل است.) / تشبیه فشرده اضافی: راه ملامت / فاقد تشبیه گسترده

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: تشبیه مرجح: روی تو از ماه و خورشید هم بهتر است و رونق آن‌ها را از میان برده است.

گزینه ۲: تشبیه بلیغ: چاه زنخدان

گزینه ۳: تشبیه گسترده: سروی چون تو

۲۸- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * علوم و فنون ادبی ۲ (درس ۶)

«شراب سرخ» استعاره مصرحه یا مجاز به علاقه شباهت از معشوق است.

۲۹- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * علوم و فنون ادبی ۲ (درس ۶)

در گزینه ۴ «ماه» دارای استعارهٔ مکنیه و تشخیص است که مجاز به حساب نمی‌آید؛ برخلاف استعارهٔ مصرحه که نوعی مجاز است. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «شهر» مجاز از مردم شهر است.

گزینه ۲: «دست» مجاز از انگشتان و پنجهٔ دست است که در زلف فرو می‌رود.

گزینه ۳: «پیاله» مجاز از شراب و محتویات داخل پیاله است.

۳۰- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * علوم و فنون ادبی ۲ (درس ۲)

شا	ر	ده	ما	نِ	ای	سَر	فان	مَ	را	پِی	یا	رَ	بِز	عِر
-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-
۴			۳			۲			۱					
ده	ر	دا	هَ	دِ	لِ	بِی	جا	نِ	آ	گا	چش	مِ	بِی	نا
-	U	-	-	X	U	X	-	-	U	-	-	-	U	-
۸			۷			۶			۵					

۳۱- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * علوم و فنون ادبی ۲ (درس ۲)

می	خ	تم	عط	ر	عش	قا	غی	کِ	چن	با	من	کِ	یم	با
-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-
بود	دِ	بود	دم	بِ	خو	آ	را	کِ	پر	ور	هر	اَ	نا	ری
-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-

رکن آخر این بیت کوتاه شده است و سه‌هجایی است.

نکته: در حل این سؤال‌ها که تقطیع واجب است، بهتر است مصراع اول هر بیت تقطیع شود تا هم در وقت صرفه‌جویی شود و هم از رکن آخر مصراع غافل نشویم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: -U--/-U--/-U--/-U--

گزینه ۳: -U-U/-UU/-U-U/-UU

گزینه ۴: -UU/-UU/-UU/-UU

۳۲- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * علوم و فنون ادبی ۲ (درس ۲)

بررسی موارد:

(الف) -U/--U/--U/--U: «بهاران، بیابان، فراق و جوانی» همگی درست هستند.

(ب) --/UU--/UU--/UU--: «خوبان و عالم» درست هستند. (دوستان: -U- / رقیبان -U-)

(ج) -U-/-U-/-U-/-U-: تنها «با تو بودم» درست است. (تو را دیدم -U- / به تو گفتم UU-- / دیدمت: -U-)

(د) -U-/-U-/-U-/-U-: «که بیش از حد»، «غرورت را» و «که هیبت را» درست هستند. (نگاهت کردن: -U-)

۳۳- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * علوم و فنون ادبی ۲ (درس ۲)

گزینه ۴: «-U-/-UU-/-UU-»: ۶ رکن (نکته: با توجه به وزن شعر، مصراع دوم باید به صورت «هر قدر ...» خوانده شود).

باقی ابیات هر کدام ۸ رکن دارند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «-U/--U/--U/--U»

گزینه ۲: «-U-/-U-/-U-/-U-»

گزینه ۳: «-U-/-U-/-U-/-U-»

۳۴- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * علوم و فنون ادبی ۲ (درس ۵)

بِ	صد	خا	ری	مَ	را	کُش	تی	وَ	فا	دا	ری	هَ	می	با	شَد
-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	-
گزینه ۳:															
نَ	خا	هم	رف	تَ	نَز	دُن	یا	مَ	گر	دَر	پا	ی	دی	وا	رَت
-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	-

هر دو مصراع در وزن «مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن» سروده شده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: فعولن فعولن فعولن فعل

گزینه‌های ۱ و ۴: مفاعیلن مفاعیلن فعولن

۳۵- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * علوم و فنون ادبی ۲ (درس ۵)

وزن این بیت، «فعولن فعولن فعولن فعل» است.

پایه‌های آوایی	مَ رَا طَبْ	عَ زین نو	ع خا هَا	نَ بود
نشانه‌های هجایی	U - -	U - -	U - -	U -
وزن واژه	فعولن	فعولن	فعولن	فعل

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: مفاعیلن مفاعیلن فعولن

گزینه ۳: مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

گزینه ۴: مفاعیلن مفاعیلن فعولن (توجه شود که عبارت «در این» باید بدون حذف همزه خوانده شود.)

۳۶- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * علوم و فنون ادبی ۲ (درس ۵)

وزن درست سایر موارد:

(الف) فعلاتن فعلاتن فعلاتن (یک هجا اضافه تر دارد.)

(ب) مفتعلن مفتعلن مفتعلن فع (یک هجا اضافه تر دارد.)

(ج) فعولن فعولن فعولن فعولن (یک هجا اضافه تر دارد.)

۳۷- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: استدلال * علوم و فنون ادبی ۲ (درس ۴)

مفهوم مشترک سؤال و بیت گزینه ۲: تأثیر آه مظلوم در ظالم و خانمان براندازی آن

مفهوم سایر گزینه‌ها: ظالم از آه مظلوم به رحم هم نمی‌آید.

۳۸- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: استدلال * علوم و فنون ادبی ۲ (درس ۵)

در گزینه‌های ۱، ۲ و ۴ صحبت از انتظار و چشم به راهی برای معشوق است در حالی که بیت گزینه ۳، گله و شکایت از روزگار و انتظار و توقع از آن را بیان می‌کند.

۳۹- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: استدلال * علوم و فنون ادبی ۲ (درس ۳)

مفهوم مشترک: از ماست که بر ماست (اتفاقات مثبت و منفی وابسته به عملکرد ما است)

مفهوم سایر ابیات:

گزینه ۲: برای رسیدن به یار (حقیقت) باید حجاب‌ها را برداشت.

گزینه ۳: سختی‌ها مانع راه نمی‌شود.

گزینه ۴: زندگی سرشار از سختی است.

۴۰- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: استدلال * علوم و فنون ادبی ۲ (درس ۱)

این بیت در وصف طبیعت سروده شده و هیچ‌کدام از مفاهیم مورد نظر، در آن یافت نمی‌شود.

بررسی مفهوم سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: ناپایداری دنیا

گزینه ۲: خدمت به خلق

گزینه ۳: آزادگی

علوم اجتماعی

۴۱- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * جامعه‌شناسی ۲ (درس ۱)

■ نمودار «الف» ← مربوط به دیدگاه سوم درباره تعامل انواع جهان‌ها است؛ در این رویکرد جهان فرهنگی، جهان ذهنی و جهان تکوینی، مهم و در تعامل با یکدیگرند.

■ نمودار «ب» ← مربوط به دیدگاه اول درباره تعامل انواع جهان‌ها است؛ طرفداران این رویکرد، تفاوت میان علوم انسانی و علوم طبیعی را نادیده می‌گیرند و قابلیت‌ها و ظرفیت‌هایی را از علوم انسانی و علوم اجتماعی سلب می‌کنند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: نادرست؛ محدود شدن جهان تکوینی به جهان طبیعت مربوط به دیدگاه اول است - نادرست؛ براساس این دیدگاه، جهان تکوینی به جهان طبیعت محدود می‌شود.

گزینه ۲: درست - نادرست؛ از دست رفتن استقلال جهان ذهنی در مقابل جهان فرهنگی، به دیدگاه دوم اشاره دارد.

گزینه ۳: نادرست؛ مربوط به دیدگاه اول است - نادرست؛ مربوط به دیدگاه سوم است.

- ۴۲- پاسخ: گزینه ۱
▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * جامعه‌شناسی ۲ (درس‌های ۱ و ۲)
■ بخش فردی جهان انسانی را جهان ذهنی و بخش اجتماعی آن را جهان فرهنگی می‌نامند.
■ فرهنگ جهانی باید روحیه تعهد و مسئولیت را در انسان‌ها ایجاد کند تا زمینه گسترش و تحقق عقاید و ارزش‌های جهان‌شمول را فراهم آورد.
■ جهان تکوینی، مستقل از خواست و اراده انسان است.
■ با ارزش جهان‌شمول عدالت می‌توان از تفرقه بین جوامع و تباہ شدن منابع و امکانات بشر پیشگیری کرد.
- ۴۳- پاسخ: گزینه ۲
▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * جامعه‌شناسی ۲ (درس ۲)
■ پاسخ به پرسش‌های بنیادین بشر درباره انسان و جهان ← پیامد ← وجود عقلانیت سطح اول
■ مشخص شدن معنای آزادی ← پیامد ← پاسخ به سؤالاتی مانند «آزادی از چه؟» و «آزادی برای چه؟»، براساس ارزش‌های جهان‌شمول حقیقت، عدالت و معنویت
■ ظهور بحران‌های روحی و روانی ← پیامد ← عدم وجود معنویت
■ پیدایش عرفان‌های دروغین ← پیامد ← پاسخ‌گویی کاذب به نیازهای معنوی انسان
- ۴۴- پاسخ: گزینه ۱
▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * جامعه‌شناسی ۲ (درس ۳)
■ وجود شرکت‌های تجاری همچون کواکولا در هند و نیجریه ← استعمار نو
■ تجارت برده در آفریقا در قرون ۱۶ تا ۱۹ میلادی ← استعمار قدیم
■ پیشرفت در زمینه‌های دریانوردی، فنون نظامی و اقتصاد صنعتی ← استعمار قدیم
■ در سال ۱۸۳۶ میلادی، انگلیسی‌ها، زبان انگلیسی را زبان رسمی هند کردند ← استعمار فرانو
- ۴۵- پاسخ: گزینه ۲
▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * جامعه‌شناسی ۲ (درس ۳)
فراپی در گونه‌شناسی جوامع، یکی از انواع جوامع جاهلی را جامعه تغلب می‌نامد. در جامعه تغلب، مردم برای غلبه یافتن بر سایر ملت‌ها با یکدیگر همکاری می‌کنند و این هنگامی پیش می‌آید که همه آن‌ها شیفته غلبه بر اقوام و ملل دیگر باشند. هدف این مردم خوار و مقهور کردن دیگران است. آن‌ها نمی‌خواهند ملت مقهور، مالک جان و مال خود و... باشد. چنین افرادی دوست دارند بر یکایک مردم جامعه خود نیز چیره شوند، ولی از آنجا که در یک جامعه مردم برای بقای خود، غلبه بر اقوام دیگر و جلوگیری از غلبه اقوام دیگر بر خود به هم نیازمندند، ناچارند از چیرگی بر یکدیگر خودداری کنند. چنین مردمی گمان می‌برند که فقط آنان خوشبخت، پیروز و مورد رشک دیگران‌اند و باید باشند و از همه جوامع دیگر برترند. آن‌ها مردم جوامع دیگر را خوار و بی‌ارزش می‌شمرند. این‌گونه اندیشه‌ها در آنان حس خودخواهی را تقویت می‌کند، پس همواره می‌خواهند دیگران آنان را ستایش کنند. گمان می‌برند که ملت‌های دیگر نتوانسته‌اند به موقعیتی که آنان به دست آورده‌اند، برسند و اصولاً چنین سعادت‌ی را نمی‌شناسند.
بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه ۱: درست - نادرست؛ جامعه تغلب از انواع جوامع جاهلی است - درست
گزینه ۳: نادرست؛ از نمونه‌های گونه اول فرهنگ‌های جهانی محسوب می‌شود - نادرست؛ مردم جامعه تغلب دوست دارند بر یکایک مردم جامعه خود نیز چیره شوند - درست
گزینه ۴: درست - درست - نادرست؛ مردم جامعه تغلب دوست دارند بر یکایک مردم جامعه خود نیز چیره شوند.
- ۴۶- پاسخ: گزینه ۴
▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * جامعه‌شناسی ۲ (درس ۴)
■ استبداد استعماری به دلیل اینکه در سایه قدرت و سلطه جهان غرب عمل می‌کرد، برای تأمین نیازهای اقتصادی و فرهنگی جهان غرب، چاره‌ای جز حذف مظاهر فرهنگ اسلامی نداشت.
■ متفکران جهان اسلام، خطرات سلطه فرهنگ غرب و فراموشی فرهنگ و هویت اسلامی را گوشزد می‌کردند.
■ قدرت سیاسی جوامع اسلامی که تا قبل از استعمار، بیشتر قومی و قبیله‌ای بود، در دوران استعمار از طریق سازش با دولت‌های غربی، با قدرت استعمارگران پیوند خورد و استبداد ایلی و قومی به صورت استبداد استعماری درآمد.
نکته: اشتراک استبداد قومی با استبداد استعماری در این است که هر دو دارای هویت غیراسلامی هستند.
- ۴۷- پاسخ: گزینه ۴
▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * جامعه‌شناسی ۲ (درس ۴)
■ اصول اعتقادی و ارزش‌های دین اسلام ← اصول و ارزش‌های جهان‌شمول
■ مکاتب و روش‌هایی که وحدت امت اسلامی را مخدوش می‌کردند ← ناسیونالیسم (ملی‌گرایی) و مارکسیسم
■ زیباترین و محبوب‌ترین مخلوق خداوند در فرهنگ اسلام ← عقل
■ پشتوانه و پیشینه‌ای خارج از جهان اسلام نداشت ← استبداد ایلی و قومی
- ۴۸- پاسخ: گزینه ۲
▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * جامعه‌شناسی ۲ (درس‌های ۴ و ۵)
■ آرمان اساسی انسان‌ها و تعیین‌کننده هویت ملت‌ها را سرزمین، نژاد، قوم و زبان می‌داند ← ناسیونالیسم (ملی‌گرایی)
■ عامل پیدایش نهضت‌های جدید دینی ← رویکرد گزینشی به ابعاد دینی جهان (سکولاریسم پنهان)
■ انقلاب کارگران علیه سرمایه‌داران را تنها راه رهایی از چنگال نظام سرمایه‌داری می‌داند ← مارکسیسم
■ اشتراک استبداد استعماری و استبداد ایلی و قومی ← هویت غیراسلامی

۴۹- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * جامعه‌شناسی ۲ (درس ۵)

- روشنگری در معنای عام اگر با هستی‌شناسی و انسان‌شناسی دینی همراه باشد، با استفاده از وحی، عقل و تجربه، تفسیری دینی از انسان و جهان ارائه می‌دهد.
  - روشنگری در معنای خاص در طول بیش از چهارصد سال فرهنگ جدید غرب، شکل‌های مختلفی پیدا کرده است که وجه مشترک همه آن‌ها کنار گذاشتن وحی و شهود در شناخت حقیقت است.
  - روشنگری با رویکرد دنیوی، اگر با شناخت عقلی همراه باشد، به دلیل اینکه وحی را نمی‌پذیرد، به دئیسم منجر می‌شود.
  - در بحران معرفت‌شناختی، امکان تشخیص درست یا غلط بودن باورها و اندیشه‌ها و خوب یا بد بودن هنجارها و رفتارها از بشر سلب می‌شود.
- نکته: از روشنگری در معنای خاص، به‌عنوان مهم‌ترین ویژگی معرفت‌شناختی فرهنگ معاصر غرب یاد شده است.

۵۰- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * جامعه‌شناسی ۲ (درس ۶)

- در دوره رنسانس فرهنگ غرب برای بسط و گسترش ابعاد دنیوی خود، به‌سوی حذف پوشش دینی گام برداشت و در نخستین قدم، به تفسیر غیر توحیدی فرهنگ یونان و روم باستان بازگشت. البته این بازگشت در جهت پذیرش فرهنگ اساطیری باستانی نبود؛ بلکه برای عبور از مسیحیت و پذیرش تفسیر غیر توحیدی فرهنگ یونان و روم باستان از هستی بود.
- شاهزادگان اروپایی به رقابت با قدرت کلیسا پرداختند و در این جهت از حرکت‌های اعتراض‌آمیز کشیشانی حمایت کردند که با قدرت پاپ مخالف بودند و با جریان دنیاطرا تقابلی نداشتند.

■ با رشد تجارت، کشف آمریکا و بالا گرفتن تب طلا، زمینه‌های عبور از اقتصاد کشاورزی ارباب-رعیتی (فئودالیسم) فراهم آمد.

۵۱- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * جامعه‌شناسی ۲ (درس ۶)

- در دوران رنسانس، رویکرد دنیوی به عالم در سطح هنر، اقتصاد، سیاست و همچنین در قالب حرکت‌های اعتراض‌آمیز مذهبی آشکار شد.
  - طی قرون وسطی، آباء کلیسا از شعارها و مفاهیم معنوی و توحیدی استفاده می‌کردند.
  - در فرهنگ اساطیری یونان و روم باستان با غفلت از نگاه توحیدی به عالم، خداوندگاران متکثر پرستیده می‌شدند.
  - در دوره رنسانس فرهنگ غرب برای بسط و گسترش ابعاد دنیوی خود، به‌سوی حذف پوشش دینی گام برداشت.
- نکته: تاریخ فرهنگ غرب به ترتیب به دوره‌های «یونان و روم باستان»، «قرون وسطی»، «رنسانس» و «غرب جدید» تقسیم می‌شود.

۵۲- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * جامعه‌شناسی ۲ (درس ۷)

بررسی عبارت‌های نادرست:

- (الف) با انقلاب فرانسه، دولت‌هایی شکل گرفتند که برخلاف حکومت‌های گذشته، خود را نه با هویتی دینی، بلکه با ویژگی‌های جغرافیایی، تاریخی و خصوصاً نژادی و قومی می‌شناختند.
- (ب) رشد برده‌داری و انتقال برده‌های سیاه‌پوست آفریقایی به مزارع آمریکایی موجب شد که بازرگانان نسبت به زمین‌داران جایگاه برتری پیدا کنند.
- (د) در دوره استعمار جوامعی مانند ایران، چین و عثمانی در شرایط نیمه‌استعماری به‌سر می‌بردند، ولی برخی از کشورها مانند هندوستان به اشغال کامل نظامی درآمدند.

۵۳- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * جامعه‌شناسی ۲ (درس ۷)

- جوامعی که از قدرت مقاومت بیشتری برخوردار بودند و کشورهای غربی نمی‌توانستند به‌صورت مستقیم آن‌ها را تحت سلطه سیاسی خود در آورند، از طریق نفوذ اقتصادی، سیاسی و فرهنگی در نظام نوین جهانی ادغام شدند. در دوره استعمار این‌گونه جوامع، تحت نفوذ کشورهای استعمارگر قرار می‌گرفتند و در شرایط نیمه‌استعماری به‌سر می‌بردند؛ مانند چین، عثمانی و ایران.
  - هنگامی که جامعه جهانی عرصه حضور فعال فرهنگ‌های متفاوت باشد، تعاملات، گفت‌وگوها و برخوردهای فرهنگی و تمدنی رخ خواهد داد، در این صورت چالش‌های جامعه جهانی نیز از نوع چالش‌های بین‌فرهنگی و تمدنی خواهند بود.
  - امپراتوری عثمانی در اثر نفوذ گروه‌های مبلغ مسیحی و فراماسونری، تهدید نظامی و روابط اقتصادی از هم پاشید؛ بخش‌های عمده‌ای از آن جدا شدند و ده‌ها کشور از جمله مصر، سوریه، لبنان، اردن، عربستان، عمان، یمن، عراق و کویت از درون آن سر برآوردند و هرکدام تحت سلطه یکی از کشورهای اروپایی قرار گرفتند.
- نکته: استعمار، مهم‌ترین عامل ادغام جوامع غیرغربی در نظام جهانی جدید بود.

۵۴- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * جامعه‌شناسی ۲ (درس ۸)

- (الف) تک‌محصولی شدن اقتصاد کشورهای استعمارزده، قدرت چانه‌زنی در اقتصاد جهانی را از آنان می‌گیرد و این پدیده، موجب وابستگی اقتصادی آن‌ها به کشورهای استعمارگر می‌شود.
- (ب) وابستگی کشورهای استعمارزده، امکان عبور از مرحله استعمار به استعمار نو را پدید می‌آورد.
- (ج) اقتصاد سرمایه‌محور در حرکت‌های آغازین خود، نیازمند حمایت سیاست‌های قومی و منطقه‌ای بود، ولی به تدریج، انباشت ثروت، پدید آمدن شرکت‌های بزرگ چندملیتی و گسترش صنعت ارتباطات، از اهمیت مرزهای سیاسی کاست.
- (د) با شکل‌گیری نهادهای بین‌المللی و بازارهای مشترک منطقه‌ای، سرمایه‌گذاری شرکت‌های بین‌المللی به منطقه‌ای خاص محدود نمی‌شود.

- ۵۵- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * جامعه‌شناسی ۲ (درس‌های ۶، ۷ و ۸)
- گسترش تجارت و به‌دنبال آن رشد صنعت، قشر جدید سرمایه‌داران را به‌وجود آورد.
  - آرمان سیاسی فراماسونرها، جهان‌وطنی (کاسموپولیتیسیم) است.
  - به‌سبب موقعیت برتر کشورهای غربی و در رأس آن‌ها آمریکا، در عرصه رسانه، بسیاری از ناظران از امپراتوری رسانه‌ای سخن می‌گویند.
  - هنگامی که یک فرهنگ در سطح جهانی غالب باشد، به‌میزانی که آن فرهنگ، ویژگی‌های مطلوب یک فرهنگ جهانی را داشته باشد، جامعه جهانی از انسجام برخوردار خواهد بود.
- نکته: در فرهنگ جدید غرب در اثر گسترش تجارت و رشد صنعت، اقتصاد کشورهای فئودالی به اقتصاد صنعتی سرمایه‌داری متحول شد.

روان‌شناسی

- ۵۶- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * روان‌شناسی (درس ۱)
- بررسی عبارات به‌ترتیب:
- عبارت «اول»: نادرست؛ در تعریف عملیاتی، متغیرهای مورد نظر به‌صورت دقیق، شفاف و قابل اندازه‌گیری تعریف می‌شوند. برای بسیاری از متغیرهای علم روان‌شناسی که مستقیماً قابل مشاهده نیستند (مانند هوش، حافظه، استعداد و...)، می‌توان تعریف عملیاتی ارائه کرد، ولی این کار با دشواری و چالش روبه‌رو است.
- عبارت «دوم»: درست؛ دلیل دشواری رسیدن به یافته‌های یکسان در روان‌شناسی، پیچیدگی پژوهش‌های مربوط به انسان، رعایت مسائل اخلاقی و تأثیر ارزش‌ها در نگاه و تفسیر پدیده‌های انسانی است.
- عبارت «سوم»: نادرست؛ هرچند تعریف عملیاتی به انجام یک آزمایش صحیح کمک می‌کند، ولی صرفاً با تعریف عملیاتی نمی‌توان به یافته‌های یکسان در آزمایش‌های متعدد رسید.
- عبارت «چهارم»: نادرست؛ عکس این عبارت صادق است؛ یعنی رعایت مسائل اخلاقی باعث دشواری رسیدن به یافته‌های یکسان در روان‌شناسی می‌شود.

- ۵۷- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * روان‌شناسی (درس ۱)
- پژوهش‌های دانشمندان با «طرح مسئله» شروع می‌شود که در ابتدایی‌ترین مرحله از پژوهش مطرح می‌شود.
- بررسی سایر گزینه‌ها:
- دانشمندان با توجه به دانش و تجربه قبلی و همچنین با استفاده از قوه تخیلشان سعی می‌کنند پاسخ‌های اولیه و تا حد ممکن سنجیده‌ای به مسئله‌های علمی بدهند که به این قبیل پاسخ‌ها «فرضیه» می‌گویند. گزینه‌های ۱، ۲ و ۳ نمونه‌هایی از فرضیه هستند.

- ۵۸- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * روان‌شناسی (درس ۱)
- ساخت آزمون بسیار دشوار است و فرایند پیچیده‌ای را طی می‌کند. سوالات و بخش‌های مختلف یک آزمون از قبل طراحی و تدوین می‌شود. عبارت گزینه ۳ در مورد روش مصاحبه است، نه آزمون. زیرا در روش مصاحبه، محقق در ضمن گفت‌وگو و بر اساس پاسخ‌های دریافت کرده، پرسش بعدی خود را معلوم و مصاحبه را هدایت می‌کند.

- ۵۹- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * روان‌شناسی (درس ۱)
- به هر نوع فعالیت مورد مشاهده جاندار، رفتار می‌گویند؛ بنابراین باید گزینه‌ای را پیدا کنید که در آن فعالیت قابل مشاهده‌ای وجود نداشته باشد. حرکت جمعی پرندگان، لانه‌سازی حیوانات، راه رفتن، غذا خوردن و خوابیدن نمونه‌هایی از رفتار هستند. در مقابل رفتار، فرایندهای ذهنی اموری هستند که به‌صورت مستقیم قابل مشاهده نیستند. فرایندهای ذهنی از طریق آثار و کارکردهای قابل مشاهده‌شان مورد مطالعه تجربی قرار می‌گیرند. در مثال گزینه ۲، استدلال فرسید در مورد علت افت تحصیلی‌اش نوعی فرایند ذهنی است که به‌صورت مستقیم قابل مشاهده نیست. در این عبارت هیچ رفتاری (فعالیت قابل مشاهده مستقیم) وجود ندارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: غذا خوردن: رفتار

گزینه ۳: خوابیدن: رفتار

گزینه ۴: پنهان کردن خود پشت مادر: رفتار

- ۶۰- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: استدلال * روان‌شناسی (درس ۲)
- رشد به‌معنای آمادگی زیستی است، این آمادگی زیستی دارای برنامه رشد طبیعی و منظمی است که با گذشت زمان انجام می‌شود و می‌تواند تحت تأثیر عوامل محیطی قرار گیرد. براساس فرایند رشد آدمی از دوره جنینی تا مرگ، برخی خصوصیات را در جنبه‌های مختلف رشد نشان خواهد داد. مثلاً از لحاظ رشد جسمانی به‌طور میانگین، کودک در ۱۵ ماهگی بدون کمک می‌تواند راه برود یا به‌طور میانگین نوجوان در ۱۱ تا ۱۴ سالگی به بلوغ می‌رسد و یا کودک قبل از دو سالگی شروع به حرف زدن می‌کند (رد گزینه‌های ۱، ۲ و ۴). ولی توانایی صحبت کردن به زبان دوم مستلزم یادگیری و عوامل محیطی است و برنامه مشابهی در همه کودکان ندارد.

۶۱- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * روان‌شناسی (درس ۲)

راست‌گویی، کمک به دیگران، احترام به بزرگ‌ترها، انجام دادن کارهای خوب و پرهیز از کارهای بد نمونه‌هایی از رفتار اخلاقی است (رد گزینه‌های ۱ و ۳). دلیل انجام رفتارهای اخلاقی متفاوت است. مثلاً کودکان ۶ ساله کاری را اخلاقی می‌دانند که دوستانشان را خوشحال می‌کند، اما کودکان بزرگ‌تر کار اخلاقی را به دلیل درست بودن آن انجام می‌دهند، نه صرفاً برای خوشحال کردن دوستانشان. برادر پرهام که صرفاً خوشحال کردن دیگران را ملاک قرار نمی‌دهد و به خاطر بد بودن عمل دروغ‌گویی، از آن پرهیز می‌کند، بیشتر از ۶ سال سن دارد و در کودکی دوم (۷ تا ۱۱ سالگی) قرار دارد (رد گزینه ۲).

۶۲- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: استدلال * روان‌شناسی (درس ۲)

بررسی عبارات به ترتیب:

- عبارت «اول»: درست؛ پاسخ به این سؤالات بیانگر هویت است: من کیستم؟ چه ویژگی‌هایی دارم؟ پسریم؟ دخترم؟ خوش‌قیافه هستم؟ باهوشم؟ احساساتی هستم؟ اجتماعی هستم؟ به دستورات مذهبی وفادارم؟ از چه چیزهایی خوشم یا بدم می‌آید؟ چه رشته دانشگاهی را انتخاب می‌کنم؟ در چه شغلی استعداد دارم؟ از چه آدم‌هایی خوشم می‌آید؟ ...
- عبارت «دوم»: نادرست؛ توجه نوجوانان در مقایسه با کودکان گزینشی‌تر است؛ به این معنا که بر اطلاعات مرتبط متمرکز می‌شوند و با ضرورت‌های تکلیف‌مورد نظر بهتر سازگار می‌شوند؛ بنابراین استفاده از اطلاعات مرتبط با تکلیف، نشان‌دهنده «توجه گزینشی» نوجوان است و به «استدلال بر اساس واقعیت‌های ملموس و عینی» ربطی ندارد. ضمناً استدلال کودکان بر اساس واقعیت‌های ملموس و بیرونی است نه نوجوانان، پس محتوای این عبارت نیز نادرست است.
- عبارت «سوم»: نادرست؛ رشد مغز و سیستم عصبی از حوزه‌های اساسی در رشد جسمانی دوره نوجوانی است نه رشد شناختی.
- عبارت «چهارم»: درست؛ تغییر اساسی دوره نوجوانی، رشد دستگاه تولیدمثل است که با بلوغ جنسی رخ می‌دهد. بلوغ جنسی نیز مرحله‌ای از رشد است که با گذشت زمان طبق یک برنامه طبیعی انجام می‌شود.

۶۳- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * روان‌شناسی (درس ۲)

کودکان در ابتدا قادر به حرکات درشتی همچون بالا رفتن از پله‌ها و یا پرتاب کردن توپ هستند، سپس مهارت حرکات ظریف همچون بستن بند کفش، نخ کردن سوزن، بستن دکمه‌های لباس، گره زدن دو سر طناب و... را به دست می‌آورند که مستلزم استفاده از عضلات ظریف انگشتان دست است (رد گزینه‌های ۱، ۲ و ۳).

۶۴- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * روان‌شناسی (درس ۳)

خطای ادراکی نشانگر این است که آنچه را حس می‌کنیم الزاماً چیزی نیست که در ذهن خود ادراک می‌کنیم. مانند زمانی که خطوط عمودی پرده باعث می‌شود دیوار را بلندتر ادراک کنیم در حالی که واقعاً این‌طور نیست. گاهی نیز چیزی ادراک می‌شود که وجود خارجی ندارد و احساس نشده است. به این پدیده توهم می‌گویند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- خطای شناختی هنگامی رخ می‌دهد که یک خطا به دلیل متعدد بودن، وارد نظام ذهنی فرد شود که در مثال صورت سؤال این‌طور نیست (رد گزینه‌های ۳ و ۴).
- خطای ادراکی زمانی رخ می‌دهد که چیزی وجود دارد، اما ادراک ما با واقعیت آن چیز متفاوت است؛ نه اینکه از ابتدا چیزی وجود نداشته باشد (رد گزینه‌های ۲ و ۴).

۶۵- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * روان‌شناسی (درس ۳)

در این بخش کارخانه باید محصولات معیوب ردیابی شوند؛ بنابراین وقتی کالای معیوبی وجود ندارد و کالاهای سالم به اشتباه جدا می‌شوند «هشدار کاذب» رخ داده است (ردیابی محرک غایب). همچنین وقتی کالاهای معیوب شناسایی نمی‌شوند و به چرخه توزیع وارد می‌شوند «از دست دادن محرک هدف» اتفاق می‌افتد (عدم ردیابی محرک حاضر).

بررسی سایر گزینه‌ها:

- اصابت به معنی ردیابی درست محرک هدف است، نه ردیابی اشتباه (رد گزینه‌های ۱ و ۲).
- رد درست یعنی محرک هدف غایب باشد و ردیابی هم نشود، نه اینکه حاضر باشد و کارگران آن را تشخیص ندهند (رد گزینه‌های ۲ و ۳).

۶۶- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * روان‌شناسی (درس ۳)

منابع توجه تحت تأثیر سه عامل است:

- (۱) تحریک حواس به وسیله محرک‌های بیرونی: ویژگی‌های خاصی از محرک‌های بیرونی حواس پنج‌گانه ما را تحریک می‌کنند؛ مانند گل قرمز در بین گل‌های سفید یا صدای بلبل.
- (۲) اطلاعات موجود در حافظه: اطلاعاتی که در اثر شغل، رشته تحصیلی، خاطرات گذشته، مطالعات شخصی و... در حافظه مان ذخیره شده‌اند، موجب توجه به محرک‌های خاصی می‌شوند؛ مانند مکانیکی که هنگام گذر از بازار به مغازه ابزارآلات مکانیکی توجه می‌کند.
- (۳) سبک پردازش و انتظارات افراد: الف) انتظارات: نوع نگاه ما و انتظاراتی که در هر موقعیت نسبت به دیگران و اشیاء داریم، باعث می‌شود محرک‌های خاصی را انتخاب کنیم. مانند زمانی که دنبال کتاب خاصی می‌گردیم و به هر کتابی با مشخصات آن کتاب، توجه می‌کنیم. یا وقتی دنبال کفش می‌گردیم و هر مغازه کفش‌فروشی توجهمان را جلب می‌کند. ب) سبک پردازش: سبک پردازش (ادراکی و مفهومی) باعث می‌شود به جنبه‌های ظاهری، بیشتر از جنبه‌های کیفی توجه کنیم یا برعکس.

- ۶۷- پاسخ: گزینه ۱
▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * روان‌شناسی (درس ۴)
ابینگهوس مجموعه‌ای از واژگان بی‌معنا همانند (داک، ووک، ساد و سیت) را حفظ کرد و بعد سعی کرد آن‌ها را به‌خاطر آورد. آزمایش وی دو نتیجه در بر داشت: (۱) با گذشت زمان، بعضی از واژگان فراموش می‌شوند. (۲) بیشترین مقدار فراموشی در ساعات نخست بعد از یادگیری صورت می‌گیرد و هرچه بر گذشت زمان افزوده شود از شدت فراموشی کاسته می‌شود.
- ۶۸- پاسخ: گزینه ۳
▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * روان‌شناسی (درس ۴)
■ بیشتر نوجوانان اسامی سخت و دشوار هنرپیشه‌ها و بازیگران را به‌خوبی به‌خاطر می‌سپارند و یکی از دلایل، آن دخالت عوامل عاطفی است. به این معنا که چون به این موارد علاقمند هستند، اسامی ورزشکاران، هنرمندان و خودروها را به‌راحتی رمزگردانی، اندوزش و بازیابی می‌کنند. هرچه مطالب را دوست داشته باشیم، فراموشی آن‌ها کمتر است (عوامل عاطفی).
■ بسیاری از فراموشی‌ها در عمل ناشی از کم‌توجهی و نبود رمزگردانی است. مثل اینکه اغلب ما نمی‌دانیم کفش ورزشی که اغلب از آن استفاده می‌کنیم، چند سوراخ دارد، زیرا به آن دقت نکرده‌ایم (عدم رمزگردانی).
■ وقتی دبیر بدون استراحت و بی‌وقفه درس می‌دهد، تداخل اطلاعات صورت می‌گیرد و آن‌ها را فراموش می‌کنیم (تداخل اطلاعات).
بررسی سایر گزینه‌ها:
انگیختگی ذهنی و یکنواختی و ثبات از عوامل مؤثر در تمرکز و خوگیری است، نه عوامل فراموشی (رد گزینه‌های ۱، ۲ و ۴).
توجه تقسیم‌شده یکی از عواملی است که کارایی توجه را کاهش می‌دهد (رد گزینه‌های ۲ و ۴).
- ۶۹- پاسخ: گزینه ۲
▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: استدلال * روان‌شناسی (درس ۴)
رمزگردانی بیشتر مطالب به‌صورت شنیداری است. اگر همین اطلاعات به‌صورت دیداری هم رمزگردانی شوند، رمزگردانی قوی‌تر می‌شود. به این روش مطالعه چندحسی گفته می‌شود که احتمال تداخل را کمتر می‌کند و ارتباطی با گذشت زمان ندارد. برای کنترل اثر گذشت زمان، «مرور کارآمد» و «کاهش فاصله زمانی بین یادگیری و یادآوری مطلب» راهکارهای مناسبی هستند.
- ۷۰- پاسخ: گزینه ۱
▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: کاربرد * روان‌شناسی (درس ۴)
سؤالات «الف» و «ب» مربوط به دانش عمومی افراد است و می‌تواند بین افراد مختلف مشترک باشد، پس نشان‌دهنده حافظه معنایی است، اما سؤال «ج» مربوط به تجربه شخصی فرد است که در زمان و مکان مشخصی پیش آمده، پس نشان‌دهنده حافظه رویدادی است.

زبان عربی

- ۷۱- پاسخ: گزینه ۴
▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * عربی، زبان قرآن ۲ (درس ۳)
ما من دابة: هیچ جنبنده‌ای نیست (رد گزینه‌های ۱ و ۳) // طائر: پرنده‌ای (رد گزینه ۱) // جناحیه: بال‌های ۱ و ۳ // يطير: پرواز می‌کند (رد گزینه‌های ۱ و ۲) // إلا: مگر (رد گزینه‌های ۱ و ۳) // أمم: گروه‌هایی (رد گزینه ۲) // أمثالکم: مانند شما (رد گزینه ۲)
- ۷۲- پاسخ: گزینه ۲
▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * عربی، زبان قرآن ۲ (درس ۱)
دع: رها کن (رد گزینه ۴) // شاتم: دشنام‌دهنده (رد گزینه ۱) // مهنأ: خوار (رد گزینه‌های ۳ و ۴) // تُرِضِ الرَّحْمَانُ: خدای بخشنده را خشنود سازی (رد گزینه‌های ۳ و ۴) // تعاقب عدوك: دشمنان را کیفر داده باشی (رد سایر گزینه‌ها)
- ۷۳- پاسخ: گزینه ۳
▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * عربی، زبان قرآن ۲ (درس ۳)
الفريسة: شکار، طعمه (رد گزینه‌های ۱ و ۴) // عندما يأكل: هنگامی که می‌خورد (رد گزینه‌های ۱ و ۲) // أكبر: بزرگ‌تر (رد گزینه ۴) // تفرز عیونه: چشمانش ترشح می‌کند (رد گزینه ۴) // كأنه دمع: گویا اشک است (رد گزینه ۲)
- ۷۴- پاسخ: گزینه ۲
▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * عربی، زبان قرآن ۲ (درس ۱)
علینا أن لا نُصَعَّرَ خَدَّنَا: ما نباید روی برگردانیم، ما باید روی برگردانیم (رد گزینه‌های ۱ و ۳) // أحسن العمل: بهترین کار (رد گزینه‌های ۱ و ۴) // يعمل المتواضع: (انسان) متواضع انجام می‌دهد (رد گزینه‌های ۱ و ۳)
- ۷۵- پاسخ: گزینه ۴
▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * عربی، زبان قرآن ۲ (درس ۱)
علی الإنسان أن یصبر: انسان باید شکیبایی ورزد، باید انسان صبر پیشه کند (رد گزینه ۳) // لا یرفع: بلند نکند، بالا نبرد (رد گزینه‌های ۱ و ۳) // دون سبب منطقی: بدون دلیل منطقی (رد گزینه‌های ۱ و ۳) // صوته: صدایش (رد گزینه ۲) // شبه: همانند شده است، تشبیه شده است (رد گزینه‌های ۱ و ۲) // بانکر الأصوات: به زشت‌ترین صداها (رد گزینه‌های ۱ و ۲)
- ۷۶- پاسخ: گزینه ۳
▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * عربی، زبان قرآن ۲ (درس ۲)
شکل صحیح ترجمه گزینه ۳:
دوستانم مرا رها کنید، همان‌گونه که دشمنم می‌خواهد!

۷۷- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * عربی، زبان قرآن ۲ (درس ۳)

ترجمه عبارت‌ها:

گزینه ۱: وقتی شکار روی شن‌ها می‌ایستد، مار صحرایی خودش را به او ..... پس ناگهان شکارش می‌کند! ← نزدیک می‌کند
گزینه ۲: وقتی شن‌ها کسی که روی آن‌ها راه می‌رود را از شدت ..... می‌سوزانند، مار صحرایی دمش را در آن می‌گذارد! آزاده ←
اشتباه است. به جای «الْحَرَّ آزاد» باید از کلمه «الْحَرَّ: گرما» استفاده کنیم.

گزینه ۳: دانشمندان انواع موجودات زنده در دریاهاى جهان را میلیون‌ها .....! ← برآورد می‌کنند

گزینه ۴: ..... کسانی هستند که به تو حمله کردند و قصد کشتنت را در جنگ داشتند! ← دشمنان

۷۸- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: کاربرد * عربی، زبان قرآن ۲ (درس‌های ۲ و ۳)

ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱: عینک، وسیله‌ای برای حفظ انسان در برابر نور خورشید یا بارش باران است! ← اشتباه است. این تعریف برای «مِظَلَّة: چتر» است، نه «نظارة: عینک».

گزینه ۲: نمی‌توانیم کلمات وارد شده در زبان عربی را پیدا کنیم! ← اشتباه است؛ چون کلمات زیادی وارد زبان عربی شده‌اند که همگی مشخص هستند.

گزینه ۳: صبحگاه، پایان روز و ابتدای تاریکی شب است! ← اشتباه است.

گزینه ۴: انسان با تمک، شخصی است که قیافه‌اش و رفتارش تو را به شگفت می‌آورد (از قیافه و رفتارش خوشش می‌آید)! ← صحیح است.

۷۹- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: استدلال * عربی، زبان قرآن ۲ (درس ۲)

ترجمه گزینه‌ها:

گزینه ۱: زمان گذشت و قلبم می‌گوید که تو آمدنی هستی!

گزینه ۲: دوستانم مرا ترک گفتند، همان‌طور که دشمنانم می‌خواهند! ← مشخص است که این عبارت ارتباطی با جمله فارسی مقابله ندارد.

گزینه ۳: به خدا سوگند عشقی را بدون پشیمانی ندیدیم!

گزینه ۴: این اشک‌های چشم علامت برای ما نیست!

۸۰- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * عربی، زبان قرآن ۲ (درس ۳)

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: با توجه به معنای جمله، در این عبارت به اسم مفعول نیاز داریم، نه اسم فاعل. لذا نوشتار صحیح واژه «مُنْتَصِف: نصف‌کننده» به صورت «مُنْتَصِف: نیمه، نصف‌شده» می‌باشد. همچنین «رَمَلٌ» صحیح است، نه «رمل».

گزینه ۳: ماضی باب «تفعیل» بر وزن «فَعَّلَ» می‌آید نه «فَعَّلَ»، به همین دلیل شکل صحیح فعل به صورت «فَكَّرَ» می‌باشد.

گزینه ۴: با توجه به اینکه در این عبارت جمله شرطیه داریم، در ابتدای آن نیازمند ادات شرط هستیم نه حرف ربط «أَنْ: که». به همین علت نوشتار صحیح این واژه به صورت «إِنْ: اگر» می‌باشد. همچنین مضارع باب «تفعیل» بر وزن «يُفَعِّلُ» می‌آید. به همین علت شکل صحیح فعل در این عبارت، «يُسَجِّلُ» است.

۸۱- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * عربی، زبان قرآن ۲ (درس ۲)

در گزینه ۳ «مُدْرَس» اسم فاعل است، ولی اسم مفعول نیامده است.

در گزینه ۱ «الْمُجْتَهِد، مَرغوبه»، در گزینه ۲ «والد، المَحْصُول» و در گزینه ۴ «مُتَشَابِه، مَمْلُوء» همگی به ترتیب اسم فاعل و اسم مفعول هستند.

۸۲- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * عربی، زبان قرآن ۲ (درس‌های ۱، ۲ و ۳)

«ما» در این گزینه، ادات شرط و «تَقَدَّمُوا» فعل مضارع و فعل شرط می‌باشد.

معنای گزینه ۳: «هرچه از (کار) خیر برای خودتان از پیش بفرستید، آن را نزد خدا می‌یابید.»

۸۳- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * عربی، زبان قرآن ۲ (درس ۱)

اسم مکان در همه گزینه‌ها نقش مضاف‌الیه دارد، به جز گزینه ۴ که در آن، مفعول است. (اسم مکان‌ها در سایر گزینه‌ها به ترتیب: «الْمَنَازِل»- «الْمَلْعَب»- «الْمَطَاعِم»- «مَصْنَع»)

دقت کنید که مفرد کلمه‌های «الْمَنَازِل» و «الْمَطَاعِم» به ترتیب «الْمَنْزِل» و «الْمَطْعَم» است.

۸۴- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * عربی، زبان قرآن ۲ (درس ۱)

در همه گزینه‌ها کلمه «خَيْر» معنای «بهتر» و «بهترین» دارد و اسم تفضیل محسوب می‌شود؛ اما در گزینه ۳ معنای تفضیلی ندارد.

ترجمه گزینه ۳: «فرزند شایسته من کار خیری از دوستش ندید، پس او را ترک کرد!»

ترجمه «خیر» در سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «خیر النَّاس: بهترین مردم»

گزینه ۲: «خَيْرُ إِخْوَانِكُمْ: بهترین برادرانتان»

گزینه ۴: «خیر العمل: بهترین کارها»

- ۸۵- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: ساده * حیظه: کاربرد * عربی، زبان قرآن ۲ (درس ۳)
- «ما» در گزینه ۴ «ما»ی نفی برای فعل ماضی «خُلِقَتْ» است. معنای عبارت: «آسمان‌ها و زمین باطل خلق نشده‌اند. پس باید در آن‌ها تفکر کنیم و پروردگاران را شکر کنیم!» در سایر جمله‌ها، اسلوب شرط وجود دارد.
- بررسی اسلوب شرط در سایر گزینه‌ها:
- گزینه ۱: «من» ادات شرط/ «یحبّ» فعل شرط/ «فلا یقترب» جواب شرط
- گزینه ۲: «ما» ادات شرط/ «تعمل» فعل شرط/ «تجد» جواب شرط
- گزینه ۳: «من» ادات شرط/ «صادق» فعل شرط/ «یُقرب» جواب شرط

تاریخ

- ۸۶- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیظه: کاربرد * تاریخ ۲ (درس ۴)
- رسول خدا ﷺ توجه خاصی به تعلیم و تربیت داشت و آن را در اولویت امور قرار داده بود. آن حضرت پس از جنگ بدر، شرط آزادی هریک از اسیران باسواد را آموزش خواندن و نوشتن به ده تن از مسلمانان تعیین کرد. همچنین پس از این جنگ موقعیت کفار در حجاز تضعیف شد و گرایش مردم آن منطقه به اسلام بیشتر گردید.
- ۸۷- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیظه: دانش * تاریخ ۲ (درس ۱)
- بسیاری از شاعران مانند انوری شاعر دوره سلجوقی در قصیده نامه اهل خراسان، سعدی در بوستان و گلستان و حافظ در دیوانش، به خوبی اوضاع سیاسی، اجتماعی و فرهنگی زمان خود را نقد کرده‌اند.
- ۸۸- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیظه: دانش * تاریخ ۲ (درس ۲)
- یکی از مهم‌ترین و مؤثرترین معیارهای سنجش درستی یا نادرستی یک گزارش تاریخی، بررسی مطابقت و یا عدم مطابقت آن با عقل است. در گذشته نیز بسیاری از مورخان به این اصل اعتقاد داشتند و برای سنجش اخبار از معیار عقل بهره می‌برند. برای مثال یعقوبی، مقدسی، ابن مسکویه، بیهقی و ابن اسفندیار، عدم مطابقت یک روایت تاریخی با عقل را، دلیلی بر بطلان و نادرستی آن می‌دانستند.
- ۸۹- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیظه: دانش * تاریخ ۲ (درس ۴)
- در سال ۱۱ بعثت، ۶ نفر توسط پیامبر ﷺ به اسلام دعوت شدند. سال بعد ۱۲ مرد یثربی هنگام مراسم حج در مکانی موسوم به عقبه در مینا با پیامبر ﷺ بیعت کردند که این بیعت در تاریخ به «پیمان عقبه اول» معروف شده است.
- ۹۰- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیظه: دانش * تاریخ ۲ (درس ۶)
- در عصر اموی، سپاهیان مسلمان، مناطق وسیعی را در شرق و غرب قلمرو خلافت گشودند. یکی از مهم‌ترین فتوحات مسلمانان در زمان بنی‌امیه، فتح اسپانیا (آندلس) به دست سردارانی چون طارق بن زیاد و موسی بن نصیر بود.
- ۹۱- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیظه: کاربرد * تاریخ ۲ (درس ۶)
- داعیان عباسی کانون فعالیت‌های خود را مناطق دور از مرکز خلافت، به خصوص خراسان که گرفتار درگیری‌های قبیله‌های مهاجر عرب بود، قرار داده بودند.
- بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه ۱: با اوج‌گیری مخالفت و مبارزه با حکومت اموی در اوایل قرن دوم هجری، خاندان عباسی شبکه منظمی از داعیان (مبلغان) را به وجود آورد که به صورت سری فعالیت می‌کردند.
- گزینه ۲: تبلیغات داعیان عباسی بسیار زیرکانه و حساب شده بود. آنان نخست، معایب حکومت بنی‌امیه و ظلم و ستمی را که امویان نسبت به اهل بیت پیامبر ﷺ مرتکب شده بودند، بیان می‌کردند و سپس بدون اسم بردن از فرد خاصی، مردم را به حکومت «آل محمد ﷺ» فرامی‌خواندند.
- گزینه ۳: پس از مرگ هشام بن عبدالملک (۱۲۵ ق) و تشدید اختلاف و نزاع در خاندان بنی‌امیه، فعالیت شبکه تبلیغاتی عباسیان به طرز چشمگیری افزایش یافت.
- ۹۲- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیظه: کاربرد * تاریخ ۲ (درس ۸)
- حکومت ساسانیان علاوه بر زنجیره‌ای از پادگان‌ها شهرها که در مرزهای جنوب غربی قلمرو خود ایجاد کرده بود، خسرو انوشیروان دولت دست‌نشاندهای از طایفه عرب آل‌منذر (لخمیان) در حیره بر سر کار آورد تا در برابر یورش اعراب بدوی، از مرزهای ایران دفاع کند.

۹۳- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * تاریخ ۲ (درس ۷)

خلافت فاطمیان در زمان مُستنصر (حک ۴۲۷ تا ۴۸۷ ق)، به اوج قدرت سیاسی، شکوفایی فرهنگی و رونق اقتصادی دست یافت و قلمرو آن به نهایت وسعت خود رسید.

۹۴- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * تاریخ ۲ (درس ۷)

مذهب اسماعیلیه از مذاهب عقل‌گرا بود و از این رو، اسماعیلیان برای ترویج اصول عقاید خود، علاقه فراوان و توجه خاصی به علوم مختلف به‌ویژه فلسفه و کلام نشان می‌دادند.

۹۵- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * تاریخ ۲ (درس ۲)

در مرحله سنجش اعتبار و نقد روایت‌کننده، پژوهشگران و مورخان موضوعاتی نظیر ویژگی‌های هویتی روایت‌کننده خبر، محل تولد و زندگی، گرایش فکری، مذهبی و سیاسی و جایگاه علمی او را بررسی می‌کنند. یکی از کارهای مورخان در نقد روایت‌کننده، تعیین فاصله زمانی و مکانی بین راوی و خبر است.

از این رو، همه موارد به‌جز عبارت ذکر شده در این گزینه، مربوط به سنجش اعتبار و نقد روایت‌کننده خبر یا راوی است. عبارت ذکر شده در این گزینه مربوط به سنجش اعتبار و نقد و بررسی گزارش‌ها و منابع تاریخی است.

جغرافیا

۹۶- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * جغرافیا ۲ (درس ۱)

ناحیه، بخشی از سطح زمین است که ویژگی جغرافیایی (طبیعی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و...) همگون و خاصی دارد؛ به‌طوری که با بخش‌های مجاور خود متفاوت است.

نکته: در این سؤال باید به کلمات کلیدی از جمله: همگونی (شباهت) و تمایز (تفاوت) با دیگر نواحی توجه کرد.

معیارهای مربوط به عوامل طبیعی: ناهمواری‌ها، آب و هوا، پوشش گیاهی، خاک و نظایر آن.

معیارهای مربوط به عوامل انسانی: جمعیت اقوام (قومیت‌ها)، دین، زبان، فرهنگ، نوع فعالیت‌های اقتصادی و نظایر آن. (دلیل نادرست بودن عبارت «د»)

۹۷- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: کاربرد * جغرافیا ۲ (درس ۱)

وحدت‌یابی به ویژگی اصلی هر ناحیه یعنی همان وحدت و همگونی نسبی میان عناصر طبیعی و انسانی اشاره دارد.

۹۸- پاسخ: گزینه ۱

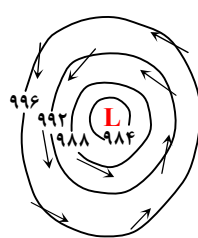
▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: استدلال * جغرافیا ۲ (درس ۲)

نواحی به فعالیت‌های انسان‌ها شکل می‌دهند؛ به‌عنوان مثال، احداث راه‌آهن در کشوری که نواحی مرتفع و کوهستانی دارد (مانند سوئیس)، دشوارتر و پرهزینه‌تر از کشوری است که بیشتر زمین‌های آن پست و جلگه‌ای هستند.

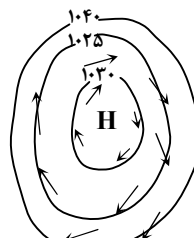
۹۹- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * جغرافیا ۲ (درس ۳)

شکل مورد سؤال، یک مرکز پرفشار را نشان می‌دهد. وقتی هوا سرد می‌شود، مولکول‌های آن به هم نزدیک‌تر می‌شوند و تعدادشان در واحد حجم بیشتر می‌شود. هوای سرد، سنگین است و به سمت پایین یا سطح زمین فرود می‌آید، در نتیجه بر روی منطقه سرد، یک مرکز پرفشار (آنتی‌سیکلون) پدید می‌آید. در پرفشار، فشار هوا به سمت مرکز ناحیه افزایش می‌یابد.

کم‌فشار (سیکلون)

پرفشار (آنتی‌سیکلون)

نکته: به جهت فلش‌ها دقت کنید.

وقتی سر فلش‌ها به بیرون است بیانگر یک مرکز پرفشار (High) و وقتی سر فلش‌ها به داخل است، نمایانگر یک مرکز کم‌فشار (Low) است.

۱۰۰- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * جغرافیا ۲ (درس ۳)
اقلیم‌شناسان با استفاده از معیارهای مختلف نواحی اقلیمی جهان را بررسی و تقسیم‌بندی کرده‌اند.
یکی از معروف‌ترین این تقسیم‌بندی‌ها، طبقه‌بندی «کوپن» است.

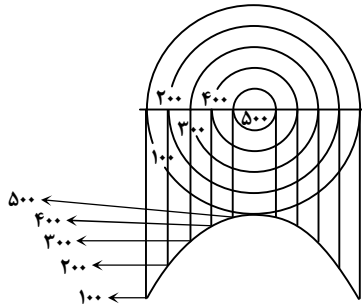
علامت آب‌وهوا	نام آب‌وهوا	دما	بارش	پوشش گیاهی
A	استوایی (گرم و مرطوب)	هیچ ماهی سردتر از $+18^{\circ}\text{C}$ نیست.	بارش در تمام سال	مناسب برای جنگل‌های بارانی استوایی
B	خشک	اختلاف دما زیاد است.	کمبود بارش	نامناسب برای رویش گیاه
C	معتدل	میانگین سردترین ماه بین $+18^{\circ}\text{C}$ تا -2°C	بارش در دوره سرد سال بیسشتر از دوره گرم	مناسب برای جنگل‌های خزان‌دار
D	سرد	میانگین سردترین ماه کمتر از -2°C است.	بارش تابستان بیشتر از زمستان	مناسب برای جنگل‌های مخروطی سردسیری
E	بسیار سرد (قطبی)	هیچ ماهی بیش از $+10^{\circ}\text{C}$ نیست.	کمبود بارش	نامناسب برای رویش گیاه

طبق این طبقه‌بندی، آب‌وهوای خشک دارای این ویژگی‌ها است: اختلاف دمای زیاد - کمبود بارش - نامناسب برای رویش گیاه.

۱۰۱- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * جغرافیا ۲ (درس ۴)

نقشه توپوگرافی نقشه‌ای است که در آن، پستی‌ها و بلندی‌های زمین و میزان ارتفاع آن‌ها نمایش داده می‌شود. به نقشه زیر توجه کنید؛ در این نقشه، خطوطی را مشاهده می‌کنید که در کنار برخی از آن‌ها اعدادی نوشته شده است. این خطوط منحنی میزان هستند. منحنی میزان خطی است که نقاطی را که ارتفاع یکسان دارند به یکدیگر وصل می‌کند. فاصله اعداد روی منحنی میزان‌های یک نقشه، نشان‌دهنده میزان اختلاف ارتفاع یک منحنی با منحنی قبلی و بعدی است. در شکل مورد سؤال فاصله هریک از خطوط ۱۰۰ متر است. با استفاده از منحنی‌های میزان یک نقشه، علاوه بر برجستگی‌ها می‌توان فرورفتگی، دره، نوع و میزان شیب، پرتگاه و... را تشخیص داد.

در نقشه‌های توپوگرافی در جاهایی که منحنی‌های میزان از یکدیگر فاصله دارند، شیب زمین ملایم است و در جاهایی که منحنی‌های میزان خیلی به هم نزدیک می‌شوند، شیب زمین تند است. ماس شدن منحنی‌های میزان روی نقشه، نشانه پرتگاه است. در شکل سؤال فاصله منحنی‌ها به یک میزان است و هرچه به مرکز منحنی نزدیک می‌شویم، ارتفاع زیاد می‌شود، برای اینکه شیب و شکل پدیده را بهتر درک کنیم، باید نیم‌رخ توپوگرافی رسم کرد که در تصویر زیر آن را مشاهده می‌کنید.

۱۰۲- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * جغرافیا ۲ (درس ۴)

در برخی کوهستان‌ها برف و یخ دائمی وجود دارد. وقتی بارش برف بیش از میزان ذوب آن در سال باشد، برف‌های اضافی طی سالیان دراز انباشته و تراکم می‌شوند و ضخامت آن‌ها افزایش می‌یابد و یخچال‌ها را پدید می‌آورند. معمولاً یخچال وقتی ضخامتش به ۶۰ تا ۱۰۰ متر برسد، شروع به حرکت می‌کند و این حرکت بسته به شرایط و دمای هوا از ۱ سانتی‌متر تا ۸ متر در روز است. یخچال‌ها مانند بولدورهای عظیم، سنگ‌هایی در اندازه‌های مختلف را همراه خود به جلو می‌برند. به سنگ‌ها و رسوباتی که یخچال‌ها با خود حمل می‌کنند؛ «مورن یا یخ‌رفت» می‌گویند. دره‌های U شکل معمولاً بر اثر فرسایش یخچالی طی هزاران سال پدید آمده‌اند. آب‌های جاری در کوهستان‌ها به دلیل شیب زمین به سمت پایین کوه روان می‌شوند. آن‌ها بر سر راه خود، سنگ‌ها را تخریب و آن‌ها را با خود حمل می‌کنند. رودها به تدریج بستر خود را پهن و عمیق می‌کنند. دره‌های V شکل معمولاً بر اثر جریان آب رودها و فرسایش آبی شکل می‌گیرند و علت اینکه آن‌ها را با حرف V نام‌گذاری کرده‌اند. این است که دامنه‌های پرشیب و تنگ دارند.

۱۰۳- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * جغرافیا ۲ (درس ۴)

- فرسایش کاوشی ← ستون‌های سنگی دریا، غارها و طاق‌های دریایی
- فرسایش تراکمی ← آب‌سنگ‌ها و جزایر مرجانی، باتلاق‌ها و زبانه یا دماغه ماسه‌ای

۱۰۴- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * جغرافیا ۲ (درس ۵)

بین سرعت رشد پوشش گیاهی در یک ناحیه و میزان تولید ماده آلی در آن ناحیه، رابطه «مستقیم» (نه معکوس) وجود دارد؛ یعنی هرچه سرعت رشد پوشش گیاهی در یک ناحیه بیشتر باشد، میزان تولید ماده آلی نیز در آنجا بیشتر است. سایر گزینه‌ها درست هستند.

۱۰۵- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * جغرافیا ۲ (درس ۶)

زبان، عنصر اصلی گسترش یک فرهنگ است؛ زیرا انسان‌ها از طریق آن، اطلاعات، تجربه‌ها، ارزش‌ها و آداب و رسوم خود را به دیگران و به نسل بعدی منتقل می‌کنند.

فلسفه

۱۰۶- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * فلسفه ۱ (درس ۱)

گزینه ۱: واژه فلسفه واژه‌ای عربی است که اصل یونانی آن فیلسوفیا است.

گزینه ۲: واژه فلسفه در پی ارتقای معنای واژه فیلسوف به دانشمند، مترادف با دانش شد.

گزینه ۴: با گذشت زمان و پیشرفت دانش‌های مختلف، بر هریک از شاخه‌های دانش نام ویژه‌ای گذاشته شد و به تدریج کلمه فلسفه برای دانش خاص به کار رفت.

۱۰۷- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * فلسفه ۱ (درس ۴)

شهرت هراکلیتوس در تاریخ فلسفه به دلیل دو اندیشه اوست: وحدت اضداد در جهان (در جهان گریزی از ستیز و تضاد نیست) و تغییر و تحول دائمی جهان (دگرگونی، قانون زندگی و قانون کائنات است). از طرف دیگر، پارمنیدس معتقد است که ما با یک واقعیت بدون تغییر، جاودان و فناپذیر روبه‌رو هستیم که از طریق حواس نمی‌توان به آن رسید؛ بلکه تنها با تفکر عقلی می‌توان آن را دریافت.

۱۰۸- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * فلسفه ۱ (درس ۴)

در تمام گزینه‌ها، تأثیرات دانشمندان آسیای صغیر به‌درستی بیان شده است، غیر از گزینه ۳. در گزینه ۳، کلمه فیلسوف غلط است و باید جای آن کلمه سوفیست بیاید.

۱۰۹- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: کاربرد * فلسفه ۱ (درس ۵)

سقراط در پاسخ به ملتوس می‌گوید: آیا کسی پیدا می‌شود که علم و قدرت و عدالت فوق‌بشری را قبول داشته باشد، ولی وجود خداوند را منکر شود؟

پس از این استدلال، ملتوس ناچار شد حرف سقراط را تأیید کند.

۱۱۰- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * فلسفه ۱ (درس ۵)

سقراط معتقد بود که تفاوت او با کسانی که ادعای دانشمند بودن دارند، اما دانشمند حقیقی نیستند، این است که او به نادانی خود آگاه است؛ یعنی می‌داند که نمی‌داند. بر این اساس سقراط مصداقی است از کسانی که نمی‌دانند، اما می‌دانند که نمی‌دانند. به عبارت دیگر در جهل ساده هستند؛ نه جهل مرکب.

۱۱۱- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * فلسفه ۱ (درس ۶)

شکاکیت مطلق یعنی شک در اصل دانستن و همه دانسته‌ها. یعنی اینکه کسی ادعا کند شناخت به‌طور کلی ممکن نیست و انسان هیچ شناختی ندارد. بنابراین شکاکیت مطلق مربوط به امکان معرفت است.

گزینه ۲: معنای معرفت برای کسی که به شکاکیت مطلق باور دارد، روشن است. زیرا معرفت، مفهومی بدیهی است و همه انسان‌هایی که به حدی از رشد رسیده‌اند، معنای آن را می‌دانند.

گزینه ۳: شکاکیت مطلق امکان معرفت را به‌طور کلی منکر می‌شود، نه اینکه درباره حدود شناخت دچار شک باشد.

گزینه ۴: وقتی کسی امکان معرفت را زیر سؤال ببرد، دیگر پرسیدن از راه‌های شناخت بی‌معنی است.

۱۱۲- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * فلسفه ۱ (درس ۱)

چهارمین مرحله از مراحل تفکر، رسیدن به پاسخ است، پس اگر به این مرحله نرسیم این تفکر، به‌طور کامل انجام نشده است.

گزینه ۱: یکی از ویژگی‌های انسان پرسشگری است این ویژگی از همان سنین ابتدایی خود را نشان می‌دهد، اما این‌طور نیست که هرچه به سمت بزرگسالی می‌رویم کمتر شود.

گزینه ۲: بدون تفکر هیچ کاری از انسان ساخته نیست و ما با تفکر امور روزانه خود را سامان می‌دهیم.

گزینه ۳: تفکر، واسطه رسیدن از مجهولات به معلومات و از پرسش‌ها به پاسخ‌ها است.

۱۱۳- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * فلسفه ۱ (درس ۱)

ماوراءالطبیعه مرتبه‌ای از عالم هستی است که ماورای جهان مادی قرار دارد (رد گزینه ۳) و یک علم نیست (رد گزینه ۲) اما چون بخشی از هستی است و مابعدالطبیعه کل هستی را بررسی می‌کند می‌تواند توسط مابعدالطبیعه بررسی شود. مابعدالطبیعه، همان فلسفه اولی و به تعبیر دیگر، دانش فلسفه و فلسفه به معنای امروزی است (رد گزینه ۱).

- ۱۱۴- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: استدلال * فلسفه ۱ (درس ۲)
با تأمل فیلسوفانه درباره هر موضوعی فلسفه آن موضوع ساخته می‌شود؛ مثلاً با تأمل فلسفی درباره «اخلاق»، «فلسفه اخلاق» ساخته می‌شود.
گزینه ۱: این پرسش در جست‌وجوی مصادیق فعل خوب است؛ بنابراین به «دانش اخلاق» تعلق دارد.
گزینه ۲: سؤالی درباره عموم موجودات پرسیده شده و موجود خاصی معین نشده است؛ بنابراین به «فلسفه اولی» تعلق دارد.
گزینه ۳: درباره حقیقت خوبی و اینکه ذات افعال خوب است یا به علت منافع‌شان خوبی به آن‌ها نسبت داده می‌شود، پرسیده است. این مسئله از مبانی اخلاق است که به آرای اخلاقی یک متخصص اخلاق جهت می‌دهد ولی فقط با تأملات عقلی و فلسفی قابل پاسخ‌گویی است؛ بنابراین به «فلسفه اخلاق» تعلق دارد که یکی از فلسفه‌های مضاف است.
گزینه ۴: دستورالعملی در حوزه اخلاق پرسیده شده است، بنابراین به «دانش اخلاق» مربوط است.
- ۱۱۵- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * فلسفه ۱ (درس ۳)
او در این تمثیل می‌خواهد نشان دهد که چگونه فلسفه، انسان را به سمت آزادی حقیقی هدایت می‌کند.
- ۱۱۶- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * فلسفه ۱ (درس ۴)
شروع تاریخی فلسفه درست مانند علوم (پایه) دیگر مشخص نیست (رد سایر گزینه‌ها). اما می‌توانیم با قاطعیت بگوییم هر جا تمدنی شکل گرفته، قطعاً مردمانی نیز بوده‌اند که درباره اساسی‌ترین مسئله‌های هستی و زندگی بشر می‌اندیشیدند، گرچه از این تمدن‌های قدیمی اطلاعاتی به دست ما نرسیده است.
- ۱۱۷- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: استدلال * فلسفه ۱ (درس ۵)
افلاطون نشان می‌دهد که سقراط عمر خود را مصروف اصلاح جامعه و شناساندن افکار مغالطه‌آمیز سوفیست‌ها کرد. او با هرکس که به او گوش می‌داد، مسائل اساسی خداشناسی، اخلاق، سیاست و اجتماع را در میان می‌گذاشت.
گزینه ۲: سقراط، اندیشیدن اساسی را متعلق به متخصصان نمی‌دانست، بلکه با همه مردم بحث فلسفی به راه می‌انداخت تا همه از طریق اندیشیدن، به فضیلت برسند.
گزینه ۳: سقراط پرچم علم و فضیلت را برافراشت. او برای احیای تفکر عقلانی و استواری فضیلت قیام کرد. از نظر سقراط پیوند محکمی میان معرفت و فضیلت برقرار است.
گزینه ۴: جامعه با فضایل انسانی سعادت‌مند می‌شود و معرفت به فضایل و شناخت خیر و شر، از طریق بحث با روش سقراطی به دست می‌آید.
- ۱۱۸- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: استدلال * فلسفه ۱ (درس ۶)
گزینه ۱: لزوماً تمام امور محسوس، قابل دیدن یا لمس کردن نیستند؛ مثل بوهای مختلف.
گزینه ۲: امور محسوس به عالم مادی تعلق دارند و تشکیل‌دهنده این عالم هستند.
گزینه ۳: انسان با استفاده از قوه عقل، می‌تواند برخی امور غیر محسوس را نیز بشناسد.
گزینه ۴: عالم ماده و امور محسوس، تمام عالم هستی نیستند. موجودات نامحسوسی مثل فرشتگان که از نظر فلسفی، مجرد از ماده‌اند نیز وجود دارند.
- ۱۱۹- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: استدلال * فلسفه ۱ (درس ۶)
می‌توان ادعا کرد که انسان، شناخت مطابق با واقع دارد (عبارت الف) و از سوی دیگر به نادرستی برخی باورها هم معترف بود (عبارت پ)، یعنی درست است که به‌طور کلی شناخت انسان مطابق با واقع است، اما ممکن است گاهی تصور کند چیزی را شناخته، ولی بعد بفهمد باوری نادرست داشته است.
بررسی سایر گزینه‌ها:
گزینه ۱: دو عبارت با هم متعارض‌اند، زیرا اگر انسان بتواند اشیا را همان گونه که هستند، بشناسد، به حقیقت آن‌ها دست یافته است.
گزینه ۳: دو عبارت با هم متعارض‌اند، زیرا وقتی در برخی مواقع، باور مطابق با واقع داریم، یعنی قادر هستیم به حقیقت برخی امور برسیم.
گزینه ۴: دو عبارت با هم متعارض‌اند، زیرا وقتی در برخی مواقع، باور مطابق با واقع داریم، یعنی گاهی شناخت بدون خطا داریم.
- ۱۲۰- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * فلسفه ۱ (درس ۳)
همه مردم در مسائل بنیادین فلسفی می‌اندیشند و نظر می‌دهند؛ بنابراین این‌طور نیست که اندیشه غیر فیلسوفان به ندرت حول مسائل بنیادین بچرخد. ضمن اینکه به ندرت وارد مسائل بنیادین شدن غیر فیلسوفان و از سوی دیگر تمرکز فیلسوفان بر این امور، تفاوت کیفی دو نوع اندیشیدن فیلسوفان و غیر فیلسوفان در باب مسائل بنیادین نیست، بلکه تنها یک تفاوت کمی است (رد گزینه ۲)، اما تفاوت کیفی اندیشه فیلسوف با دیگران در این است که اولاً فیلسوف درباره این مسائل به نحو جدی می‌اندیشد و ثانیاً با روش درست وارد این قبیل مسائل می‌شود و پاسخ می‌دهد. نکته‌ای که از این تفاوت‌ها نتیجه می‌شود، این است که تنها تفاوت اندیشیدن فیلسوف و غیر فیلسوف در جدیت یکی و عدم جدیت دیگری نیست؛ بلکه تفاوت روش هم وجود دارد (رد گزینه ۱).
گزینه ۳: درست است که همه فیلسوفان واقعی هیچ سخنی را بدون دلیل نمی‌پذیرند، اما دیگران نیز ممکن است برای باورهای خود دلیل بیاورند. هر چند استدلال‌های غیر فیلسوفان معمولاً از روش درست و تخصصی پیروی نمی‌کند، اما به هر حال نمی‌توان ورود غیر فیلسوفان به مباحث فلسفی را همواره بر اساس تقلید صرف دانست. استدلال کردن از ویژگی‌های طبیعی تفکر بشر است و مخصوص فیلسوفان نیست.